

MEDSKAPANDE LÄSNING HELA VÄGEN

Undervisningshelhet för årskurs 3

Tack!

Tack till alla lärare på Sydkustens ordkonstskola som deltagit i utvecklandet av materialet. Tack även till alla lärare och elever som deltagit i projektet!

Tack till Bookmark Förlag, Förlaget, Natur & Kultur samt Moomin Characters och Roald Dahl Story Company för ett gott samarbete.

Tack till alla författare och illustratörer för era fantastiska verk!

Texter: Sydkustens landskapsförbund r.f.

Illustrationer och layout: Lotta Fors

Tryck: Grano

© Sydkustens landskapsförbund r.f.

Välkommen till Medskapande läsning hela vägen!

MEDSKAPANDE LÄSNING HELA vägen är ett projekt som vill ge varje barn chansen att bli en stark, stolt läsare. Därför bjuder vi dig som är lärare i årskurs 3 eller 3-4 med på en resa som förenar målmedveten, långsiktig lästräning med kreativa, engagerande skrivprocesser. Under 12 veckor kombinerar vi meningsfull läsning av noga utvald skönlitteratur med ordkonst så att resultatet blir ett läslyft i varje klassrum. Du som är lärare får genom detta material tillgång till 12 färdigt planerade lektioner på 90 minuter.

Medskapande läsning hela vägen har som mål att utveckla och förankra läs- och skrivfrämjande metoder i klassrummen, stärka lärarnas kompetens i kreativ skrivundervisning och estetiskt läsande, träna elevernas narrativa fantasi och stöda dem i etisk reflektion samtidigt som eleverna utvecklar en positiv syn på sig själva som läsare och en litterär identitet.

Hur är materialet uppbyggt?

I **MATERIALETS FÖRSTA** del hittar du lektionsplaner för varje lektion. I lektionsplanen kan du se vilka mål lektionen har, vilka begrepp eleven tar del av, vilka texter eleverna möter och vilka slags texter eleven skapar. Lektionsplanen innehåller också en lista på materialet du behöver för att genomföra lektionen och en checklista ifall det finns något särskilt att förbereda inför lektionen. Sist men inte minst kan du se hur lektionen är kopplad till de nationella läroplansmålen, d.v.s. vilka läroplansmål du och dina elever uppfyller under lektionen.

Efter varje lektionsplan hittar du en instruktion som presenterar varje steg under lektionen. Varje steg har en tidsangivelse som du kan justera så att den passar din egen klass. Det är ändå värt att notera att många elever drar nytta av att arbeta med en ordkonstuppgift under en avgränsad tid. Att ha en begränsad mängd tid för en skrivuppgift är ofta ett bra sätt att ge kreativiteten en rivstart. Du som lärare känner dina elever bäst och vet hur du ska justera tidsanvändningen för att skapa positiva upplevelser av läsning och ordkonst.

I början av materialbilagan hittar du materialet för återkommande uppgifter, alltså diskussionskortet samt arbetsbladen *Tre tankar och tre ord* (elev- och lärarversion). Efter de återkommande materialen hittar du material till respektive lektion. De material som används under flera lek-

tioner, till exempel läskartorna, finns i materialet till den första lektionen där materialet används. Observera att det finns två parallella lektioner 1-3! Lektionsplanerna 1A-3A hör ihop med *Mitt magiska finger* av Roald Dahl och lektionsplanerna 1B-3B hör ihop med *Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen* av Anders Sparring.

Under de 12 veckorna kommer eleverna att möta ordkonstuppgifter som har en inbördes progression. I början möter eleverna skrivövningar där de i första hand utmanar sitt kreativa tänkande, för att sedan avancera till att skriva med stöd av metoden fyrfält. Målet med fyrfältet är att eleven skriver i fyra etapper och kan ta stöd av ritandet för att synliggöra sin berättelse. Sedan följer uppgifter där eleven får stöd av en så kallad ordbank för att få inspiration och stöd i sitt skrivande. En gemensam nämnare i uppgifterna är att eleven blir bjuden på något element i texten: en karaktär, en miljö, ordförråd eller händelser. Den avslutande uppgiften, *Det stora äventyret*, är en längre text som skrivs stegvis för att skapa trygghet i skrivprocessen. Cirkelmodellen är ett stöd för skrivandet under hela perioden på 12 veckor, vilket innebär att eleverna får möjlighet att utveckla förståelse för olika texttyper och inspiration att skriva på egen hand.

Vilka veckorutiner finns det?

DEN GEMENSAMMA LÄSNINGEN stöds stöds av tre element som återkommer varje vecka. För det första diskuterar eleverna varje vecka det lästa. Det är samma frågor som återkommer varje vecka: Vilka karaktärer läste du om? Vilka miljöer läste du om? Vad kan du säga om handlingen? Frågorna är ett sätt att samla kring det lästa och att sammanfatta den gemensamma läsupplevelsen. Frågorna finns på diskussionskorten som du som lärare kan skriva ut och laminera.

För det andra upprepas uppgiften *Koll på orden* varje vecka. *Koll på orden* är en rutin som introducerar ord som eleven behöver förstå när den läser på egen hand.

För det tredje återkommer eleven varje vecka till sin *läskarta* som synliggör hela läsprocessen. På *läskartan* är varje läspass markerat med en cirkel. Den första boken är indelad i tre läspass per vecka, medan de två följande böckerna delas in i fyra läspass per vecka. Varje elev behöver en egen utskrivna läskarta för att kunna markera utförda läspass med ett kryss.

Vilka återkommande element finns det?

ETT ÅTERKOMMANDE ELEMENT är arbetsbladet *Tre tankar och tre ord*. Detta arbetsblad ger eleven möjlighet till en tillbakablick på sitt läsande. Eleven gör arbetsbladet tre gånger under projektets gång, alltid då en bok avslutas.

Vilka böcker läser eleverna?

UNDER PROJEKTET LÄSER eleverna tre barnromaner av stigande svårighetsgrad. Som första bok kan man antingen välja *Mitt magiska finger* av Roald Dahl och Quentin Blake eller *Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen* av Per Gustafsson och Anders Sparring. Den andra boken som eleverna läser är *När farmor flög* av Annika Sandelin och Jenny Lucander och den tredje boken som eleverna läser är *Kometen kommer* av Tove Jansson. Alla elever behöver varsitt fysiskt låneexemplar av alla tre böckerna.

”

Hur läser eleverna?

Det viktigaste målet med läsandet under de tolv veckorna är att skapa en läsrutin. Eleverna kan läsa på något av följande sätt: barnet läser högt för en vuxen, barnet läser tyst för sig själv, barnet och en vuxen läser turvis eller så att en vuxen läser högt medan barnet följer med i texten genom att föra fingret längs raderna. I materialet hänvisas ofta till läsning i hemmet, men att läsa under skoldagen är också en möjlighet. Att skapa läsgrupper för de olika sätten att läsa är ett sätt att stärka den gemensamma läsningen i klassen.

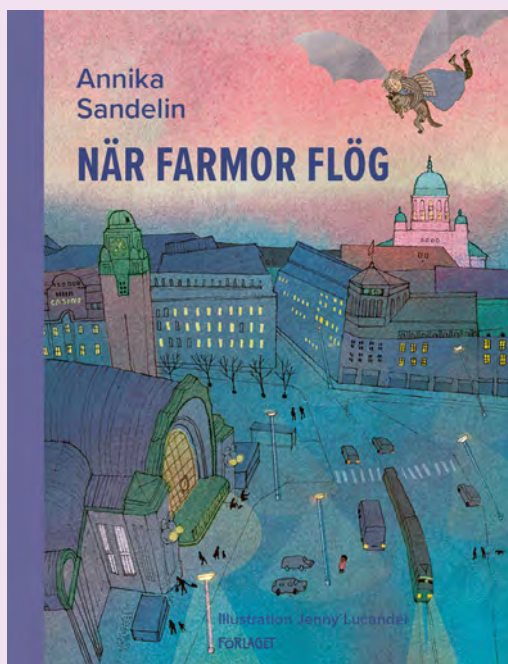
Lärarhandledning

Mitt magiska finger av Roald Dahl

Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen av Anders Sparring

När farmor flög av Annika Sandelin

Kometen kommer av Tove Jansson

LEKTION 1A: *Mitt magiska finger*

Lektionens mål	1. Eleven skapar en karaktär (fantasifågel) 2. Eleven ritar och skriver 3. Eleven utvidgar sitt ordförråd 4. Eleverna skapar en gemensam, digital slutprodukt
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Läskarta • Karaktär • Ljudmatta
Vilka textexempel används?	s. 10-25 i <i>Mitt magiska finger</i> av Roald Dahl
Vilka texttyper skapar eleverna?	Fantasifågelart, faktaruta, ljudmatta
Material	• Arbetsblad: Koll på orden • Arbetsblad: Fantasifåglar • Läskarta för hela första boken
Kom ihåg!	• Printa läskarta • Printa arbetsbladet <i>Koll på orden</i> • Printa arbetsbladet <i>Fantasifåglar</i> • Skicka information om starten till familjer
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 1A, steg för steg

INFÖR ELLER EFTER lektionen: Påminn vårdnadshavarna om att projektet har startat.

1	Introducera läsprojektet. Ta upp till exempel följande: Vad är en läskarta? Hur fungerar den? Hur skapar eleven läsrutiner där hemma? Vad är ordkonst? (5 min.)
2	Introduktion till boken. Undersök omslagsbilden och baksidestexten med hjälp av följande stödfrågor: Vilka verkar boken handla om? Var verkar allting utspela sig? Vad tror du att kommer att hända? (10 min.)
3	Visa läskartan och uppmärksamma eleverna på att ni snart kommer att starta med arbetet i den första cirkeln. (5 min.)
4	Koll på orden – arbetsblad, uppgift A. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
5	Läs högt s. 10–25. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
6	Fantasifåglar -arbetsblad. Målet med arbetsbladet är att eleverna skapar karaktärer i form av fågelarter som stimulerar fantasin. Fågelarterna skapas genom att dra streck från ett valfritt ord i kolumnen längst till vänster till ett ord i kolumnen i mitten. Sedan läggs ytterligare ett ord till från kolumnen till höger. Resultatet kan bli till exempel hickande discoskrika eller vrålande diamantflamingo. (25 min.)
7	Ljudmatta av fågelljud. Ett av uppdragen på arbetsbladet är att skriva ner fågelns läte. Låt eleverna pröva sina läten och spela sedan in alla fågelläten som en gemensam ljudmatta. Resultatet blir en gemensam digital slutprodukt för hela klassen. (10 min.)
8	Koll på orden – arbetsblad, uppgift B inför läsningen där hemma. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
9	Visa läskartan och påminn eleverna om läsningen där hemma. (5 min.)

LEKTION 2A: *Mitt magiska finger*

Lektionens mål	1. Eleven analyserar det lästa med stöd av begreppen karaktärer, miljö, handling 2. Eleven bygger upp en egen berättelse med hjälp av ett fyrfält 3. Eleven reflekterar kring olikheter 4. Eleven ritar och skriver 5. Eleven utvidgar sitt ordförråd
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktär • Miljö • Handling • Fyrfält
Vilka texttyper skapar eleverna?	Fyrfält
Material	• Diskussionskort • Arbetsblad: fyrfältet <i>En morgon när jag vaknade</i> i storlek A3 • Djur till <i>En morgon när jag vaknade</i> • Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> (samma som senast)
Kom ihåg!	• Printa och laminera diskussionskort, de ska användas under hela projektet • Printa <i>En morgon när jag vaknade</i> i storlek A3 • Printa djuren till <i>En morgon när jag vaknade</i> och klipp ut dem
Koppling till nationella läroplanens mål	• M1 handleda eleven i förmågan att uttrycka sin åsikt och delta konstruktivt i olika kommunikationssituationer • M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att analysera, tolka och utvärdera texter av flera olika slag, bredda elevens ord- och begreppsförråd samt stödja tänkandet • M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redo-göra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter, även i multimediala lärmiljöer

Lektion 2A, steg för steg

INFÖR LEKTIONEN: DELA in eleverna i pratpar. Använd samma pratpar under hela projektets gång. Bilda paren så att bägge parter har ungefär samma läsförmåga.

1	Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling. Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskortet som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (15 min.)
2	Diskutera hur man namnger karaktärer utan att låna namn från klassen (5 min.)
3	Djurlotteri. Låt eleverna dra varsin djurlapp inför fyrfältet <i>En morgon när jag vaknade</i> . (5 min.)
4	Arbeta med fyrfältet <i>En morgon när jag vaknade</i> . Låt eleverna arbeta med ett fält i taget och använda ritande som stöd för sitt skrivande. (25 min.)
5	Presentera arbetsbladet <i>En morgon när jag vaknade</i> och den egna berättelsen för en klasskamrat. (10 min.)
6	Koll på orden- arbetsblad, uppgift C. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
7	Visa läskartan och påminn om läsningen där hemma. Om ni hinner, kan eleverna inleda läsningen av läxan i klassen. (20 min.)

LEKTION 3A: Avsluta *Mitt magiska finger* och inled *När farmor flög*

Lektionens mål	1. Eleven analyserar det lästa med stöd av begreppen karaktärer, miljö, handling 2. Eleven reflekterar kring sin läsupplevelse 3. Eleven bygger upp en egen berättelse med hjälp av ett fyrfält 4. Eleven skriver och ritar 5. Eleven utvidgar sitt ordförråd
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktär, miljö, handling • Fyrfält
Vilka textexempel används?	s. 5–15 i <i>När farmor flög</i> av Annika Sandelin
Vilka texttyper skapar eleverna?	Fyrfält, reflekterande text och bild i arbetsbladet <i>Tre tankar och tre ord</i>
Material	• Arbetsblad: <i>Tre tankar och tre ord</i> • Arbetsblad: fyrfältet <i>Ditt magiska finger</i> i storlek A3 • Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> • Läskarta för hela andra boken
Kom ihåg!	• Printa arbetsbladet <i>Tre tankar och tre ord</i> • Printa arbetsbladet <i>Ditt magiska finger</i> i storlek A3 • Printa arbetsbladet <i>Koll på orden</i> till <i>När farmor flög</i> • Printa läskartan till <i>När farmor flög</i> • Nya böcker, <i>När farmor flög</i> av Annika Sandelin
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att analysera, tolka och utvärdera texter av flera olika slag, bredda elevens ord- och begreppsförråd samt stödja tänkandet • M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redo-göra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter, även i multimediala lärmiljöer

Lektion 3A, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling. Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskorterna som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 minuter)
2	Tre tankar och tre ord -arbetsbladet. Introducera de tre frågorna som finns på arbetsbladet Tre tankar och tre ord. Målet med arbetsbladet är att efter avslutad läsning stiga ut ur texten och tänka till kring läsoplevelsen som helhet. Arbetsbladet och lärarversionen med stödfrågor finns först i materialbilagan. (15 minuter)
3	Fyrfältet <i>Ditt magiska finger</i> –arbetsblad. Låt eleverna arbeta med ett fält i taget och använda ritande som stöd för sitt skrivande. (20 minuter)
4	Bokbyte. Samla in <i>Mitt magiska finger</i> och dela ut <i>När farmor flög</i> av Annika Sandelin. Dela också ut den nya läskartan. (10 minuter)
5	Koll på orden -arbetsbladet, uppgift A. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 minuter)
6	Läs högt för högt för eleverna s. 5–15. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 minuter)
7	Koll på orden -arbetsbladet, uppgift B. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 minuter)
8	Dela ut läskartan och läsläxan. (5 minuter)

LEKTION 1B: *Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen*

Lektionens mål	1. Eleven skapar en karaktär (fantasidjur) 2. Eleven ritar och skriver 3. Eleven utvidgar sitt ordförråd 4. Eleverna skapar en gemensam, digital slutprodukt
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Läskarta • Karaktär • Ljudmatta
Vilka textexempel används?	Text 1: Läraren högläser s. 5–19
Vilka texttyper skapar eleverna?	Fantasidjur, faktaruta, ljudmatta
Material	• Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> • Arbetsblad: <i>Fantasidjur</i> • Läskarta för hela första boken
Kom ihåg!	• Printa läskarta • Printa arbetsblad <i>Koll på orden</i> • Printa arbetsblad <i>Fantasidjur</i> • Skicka information om starten till familjer
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 1B, steg för steg

INFÖR ELLER EFTER lektionen: Påminn vårdnadshavarna om att projektet har startat.

1	Introducera läsprojektet . Ta upp till exempel följande: Vad är en läskarta? Hur fungerar den? Hur skapar eleven läsrutiner där hemma? Vad är ordkonst? (5 min.)
2	Introduktion till boken . Undersök omslagsbilden och baksidestexten med hjälp av följande stödfrågor: Vilka verkar boken handla om? Var verkar allting utspela sig? Vad tror du att kommer att hända? (10 min.)
3	Visa läskartan och uppmärksamma eleverna på att ni snart kommer att starta med arbetet i den första cirkeln. (5 min.)
4	Koll på orden -arbetsblad, uppgift A. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
5	Läs högt s. 5–15. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
6	Fantasidjur -arbetsblad. Målet med arbetsbladet är att eleverna skapar karaktärer i form av djurarterna som stimulerar fantasin. Djurarterna skapas genom att dra streck från ett valfritt ord i kolumnen längst till vänster till ett ord i kolumnen i mitten. Sedan läggs ytterligare ett ord till från kolumnen till höger. Resultatet kan bli till exempel glittrande myshamster eller operasjungande rymdko. (25 min.)
7	Ljudmatta av djurljud. Ett av uppdragen på arbetsbladet är att skriva ner djurets läte. Låt eleverna pröva sina läten och spela sedan in alla djurläten som en gemensam ljudmatta. Resultatet blir en gemensam digital slutprodukt för hela klassen. (10 min.)
8	Koll på orden -arbetsblad, uppgift B inför läsningen där hemma. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
9	Visa läskartan och påminn om läsningen där hemma. (5 min.)

LEKTION 2B: *Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen*

Lektionens mål	1. Eleven analyserar det lästa med stöd av begreppen karaktärer, miljö, handling 2. Eleven bygger upp en egen berättelse med hjälp av ett fyrfält 3. Eleven reflekterar kring olikheter 4. Eleven ritar och skriver 5. Eleven utvidgar sitt ordförråd
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktär • Miljö • Handling • Fyrfält
Vilka textexempel används?	s. 28–37 i <i>Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen</i> av Anders Sparring
Vilka texttyper skapar eleverna?	Fyrfält
Material	• Diskussionskort • Arbetsblad: fyrfältet <i>Godisäventyret</i> i storlek A3
Kom ihåg!	• Printa och laminera diskussionskort, de ska användas under hela projektet • Printa arbetsbladet <i>Godisäventyret</i> i storlek A3
Koppling till nationella läroplanens mål	• M1 handleda eleven i förmågan att uttrycka sin åsikt och delta konstruktivt i olika kommunikationssituationer • M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att analysera, tolka och utvärdera texter av flera olika slag, bredda elevens ord- och begreppsförråd samt stödja tänkandet • M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redo-göra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter, även i multimediala lärmiljöer

Lektion 2B, steg för steg

INFÖR LEKTIONEN: DELA in eleverna i pratpar. Använd samma pratpar under hela projektets gång. Bilda paren så att bägge parter har ungefär samma läsförmåga.

1	Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling. Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskorterna som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (15 min.)
2	Koll på orden -arbetsblad, uppgift C: Inför läsningen. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
3	Läs högt s. 28–37. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
4	Arbeta med fyrfältet <i>Godisäventyret</i> . Låt eleverna arbeta med ett fält i taget och använda ritande som stöd för sitt skrivande. (25 min.)
5	Presentera fyrfältet <i>Godisäventyret</i> och din berättelse för en klasskamrat. (10 min.)
6	Koll på orden -arbetsblad, uppgift D. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
7	Visa läskartan och påminn om läsningen där hemma. (10 min.)

LEKTION 3B: Avsluta Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen och inled När farmor flög

Lektionens mål	1. Eleven analyserar det lästa med stöd av begreppen karaktärer, miljö, handling 2. Eleven reflekterar kring sin läsupplevelse 3. Eleven bygger upp en egen berättelse med hjälp av ett fyrfält 4. Eleven skriver och ritar 5. Eleven utvidgar sitt ordförråd
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktär, miljö och handling • Fyrfält
Vilka textexempel används?	s. 5–15 i <i>När farmor flög</i> av Annika Sandelin
Vilka texttyper skapar eleverna?	Fyrfält, reflekterande text och bild i arbetsbladet <i>Tre tankar och tre ord</i>
Material	• Arbetsblad: <i>Tre tankar och tre ord</i> • Arbetsblad: fyrfältet <i>Tunneln</i> i storlek A3 • Platser till <i>Tunneln</i> • Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> • Läskarta för hela andra boken
Kom ihåg!	• Printa arbetsbladet <i>Tre tankar och tre ord</i> • Printa arbetsbladet <i>Tunneln</i> • Printa platser till <i>Tunneln</i> och klipp ut dem • Printa <i>Koll på orden</i> till <i>När farmor flög</i> (OBS! Se materialbilaga L 3A) • Printa läskartan till <i>När farmor flög</i> (OBS! Se materialbilaga L 3A) • Nya böcker, <i>När farmor flög</i> av Annika Sandelin
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redogöra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter, även i multimediala lärmiljöer

Lektion 3B, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling. Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskort som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
2	Tre tankar och tre ord -arbetsbladet. Introducera de tre frågorna som finns på arbetsbladet <i>Tre tankar och tre ord</i> . Målet med arbetsbladet är att efter avslutad läsning stiga ut ur texten och tänka till kring läsoplevelsen som helhet. Arbetsbladet samt lärarversionen med stödfrågor finns först i materialbilagan. (15 min.)
3	Platslotteri. Låt eleverna dra varsin lapp med plats inför Tunneln. (5 min.)
4	Fyrfältet <i>Tunneln</i> . Låt eleverna arbeta med ett fält i taget och använda ritande som stöd för sitt skrivande. (20 min.)
5	Bokbyte. Samla in <i>Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen</i> av Anders Sparring och dela ut <i>När farmor flög</i> av Annika Sandelin. Dela också ut den nya läskartan. (5 min.)
6	Koll på orden -arbetsbladet, uppgift A. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
7	Läs högt för högt för eleverna s. 5–15. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
8	Koll på orden -arbetsbladet, uppgift B. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
9	Dela ut läskartan och läsläxan . (5 min.)

LEKTION 4: *När farmor flög*

Lektionens mål	1. Eleven skapar en karaktär med superkrafter och egenskaper utgående från ett namn 2. Eleven skriver löpande text 3. Eleven prövar texttypen dagbokstext 4. Eleven utvidgar sitt ordförråd 5. Eleven ritar
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktär • Superhjälte • Dagbokstext
Vilka textexempel används?	• s. 39–44 i <i>När farmor flög</i> av Annika Sandelin
Vilka texttyper skapar eleverna?	• Planering • Dagbokstext
Material	• Arbetsblad: <i>Hjältar</i> • Dokument: <i>Egenskaper och superkrafter</i> • Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> (samma arbetsblad som i lektion 3) • Elevtext: <i>Dagbokstext</i>
Kom ihåg!	• Printa arbetsbladet <i>Hjältar</i> • Printa eventuellt dokumentet <i>Egenskaper och superkrafter</i>
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 4, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling . Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskort som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
2	Koll på orden- arbetsbladet, uppgift C. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
3	Läs högt s. 39–44 i <i>När farmor flög</i> . Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (5 min.)
4	Skapa din egen superhjälte. Arbetsbladet <i>Hjältar</i> inleds med namnen på åtta olika superhjältar. Diskutera vad de olika namnen kan signalera: vilka superkrafter kan de olika superhjältarna tänkas ha? Varje elev väljer en hjälte att arbeta med. Hjälten förses med tre egenskaper och en superkraft. Som stöd för att hitta på egenskaper och superkrafter finns dokumentet <i>Egenskaper och superkrafter</i> . (15 min.)
5	En dag i superhjältens liv som dagbokstext. Fortsätt jobba med arbetsbladet <i>Hjältar</i> . Läs elevtexten högt som exempel på hur dagbokstext kan se ut. Låt eleverna skriva dagbokstexten stegvis med stöd av checklisten . (30 min.)
6	Arbetsbladet <i>Hjältar</i> . Förse superhjälten med sigill + mantel . (10 min.)
7	Eleverna presenterar muntligt hjältarna som de har skapat för en kompis. (10 min.)
8	Påminn om läsläxan .

LEKTION 5: *När farmor flög*

Lektionens mål	1. Eleven skriver löpande text om en bekant karaktär. 2. Eleven utvidgar sitt ordförråd. 3. Eleven aktiverar sitt ordförråd genom att skriva med hjälp av en ordbank. 4. Eleven skriver en text med början, mitten, slut. 5. Eleven skriver dikt i grupp eller i par
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Ordbank • Berättande text • Dramaturgi
Vilka texttyper skapar eleverna?	• Berättelse • Dikt
Material	• Arbetsblad: <i>Superhjälteberättelse med ordbank</i> • Dokument: <i>Skriv om känslor!</i> (kan visas på skärm eller printas)
Kom ihåg!	• Printa arbetsbladet <i>Superhjälteberättelse med ordbank</i> • Printa eventuellt dokumentet <i>Skriv om känslor!</i> • Sista hela lektionen med <i>När farmor flög</i> • Möjlig extra övning: Flyguppgift: muntligt, parvis. Tänk dig att du flyger över ditt eget hus eller skolan. Låtsas flyga lite åt olika håll. Vad ser du, vad hör du, vad upplever du? Övningen tar ca 10 min.
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 5, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling . Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskort som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
2	Superhjärteberättelse med ordbank -arbetsblad. Eleverna skriver en text om superhjälten de skapade förra veckan. Som stöd för sitt skrivande har de en ordbank med ord som kan inspirera, utmana och ge både läsandet och skrivandet ett lyft. Målet är att skriva en text där eleven bakar in åtminstone tre ord från ordbanken. Förklara och diskutera de enskilda orden innan eleverna börjar skriva. Texten som skrivs ska bli en berättelse, så det är bra att lyfta fram att texten förväntas innehålla karaktär, miljö och handling samt början, mitten och slut . (25 min.)
3	Läs upp superhjärteberättelsen för en klasskamrat. (10 min.)
4	Koll på orden -arbetsbladet, uppgift D inför läsningen hemma. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
5	Känslodikt. Målet med denna text är att skriva om känslor. Resultatet blir en gemensam text för hela klassen/varje grupp eller varje par (beroende på tid och utrymme). Meningar att arbeta med finns i dokumentet <i>Skriv om känslor!</i> (15 min.)
6	Arbeta klart alla tidigare uppgifter som blivit på hälft eftersom detta är den sista hela lektionen med När farmor flög. Se lektionsplanen för möjlig extra övning <i>Flyguppgift</i> vid behov (15 min.)
7	Påminn om läsläxan .

LEKTION 6: Avsluta *När farmor flög* av och inled *Kometen kommer*

Lektionens mål	1. Eleven skriver beskrivande text 2. Eleven reflekterar kring sin läsprocess 3. Eleven diskuterar sin förförståelse för <i>Kometen kommer</i>
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktärer, miljö och handling
Vilka textexempel används?	• Ögonblickstext – exempeltext • Läs högt s. 5–8 i <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson
Vilka texttyper skapar eleverna?	• Ögonblickstext (beskrivande text) • Tre tankar och tre ord (reflekterande text)
Material	• Arbetsblad och exempeltext: <i>Ögonblickstext</i> • Arbetsblad: <i>Tre tankar och tre ord</i> • Läskarta för hela tredje boken • Instruktion: <i>Samla Mumintankar</i> • Arbetsblad: <i>Koll på orden</i>
Kom ihåg!	• Printa arbetsbladet <i>Ögonblickstext</i> • Printa arbetsbladet <i>Tre tankar och tre ord</i> • Printa läskartor • Printa eventuellt instruktionen <i>Samla Mumintankar</i> • Printa <i>Koll på orden</i> • Nya böcker <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 6, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling . Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskorterna som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
2	Ögonblickstext. Läs exempeltextern högt och diskutera: Vad verkar det här vara för text? Vad får vi veta om ögonblicket som beskrivs? Skriv egna ögonblickstexter enligt instruktionen på arbetsbladet <i>Ögonblickstext</i> . (20 min.)
3	Tre tankar och tre ord. Introducera de tre frågorna som finns på arbetsbladet <i>Tre tankar och tre ord</i> . Målet med arbetsbladet är att efter avslutad läsning stiga ut ur texten och tänka till kring läsupplevelsen som helhet. Arbetsbladet samt en lärarversion med stödfrågor finns först i materialbilagan. (15 min.)
4	Bokbyte. Samla in <i>När farmor flög</i> av Annika Sandelin och dela ut <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson. Dela också ut den nya läskartan . (10 min.)
5	Diskutera karaktärer i Mumindalen. Berätta om karaktärerna som eleverna träffar då de läser hemma. Mamman, pappan, Mumintrollet och Sniff, längre fram också Bisamråttan. (5 min.)
6	Arbeta med förförståelse genom att arbeta med arbetsbladet <i>Samla mumintankar</i> . Arbeta enskilt, i par, grupp eller helklass enligt klassens behov. (10 min.)
7	Läs högt s. 5–8 i <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
8	Koll på orden uppgift A inför läsningen hemma. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
9	Påminn om läsläxan .

LEKTION 7: *Kometen kommer*

Lektionens mål	1. Eleven blir medveten om att olika ord har olika laddning 2. Eleven utvidgar sitt ordförråd 3. Eleven skriver en egen dikt 4. Eleven skriver löpande text
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktärer, miljö och handling • Negativt laddade ord, positivt laddade ord
Vilka textexempel används?	• Exempel på text med positiv laddning + negativ laddning, finns i arbetsbladet <i>Skriva negativt och positivt</i>
Vilka texttyper ska par eleverna?	• Dikt ur kometens perspektiv • Text med positiv laddning + negativ laddning
Material	• Fakta om rymden, valfritt material • Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> (samma som tidigare) • Arbetsblad: <i>Kometens dikt</i> • Arbetsblad: <i>Skriva negativt och positivt</i>
Kom ihåg!	• Printa arbetsblad <i>Kometens dikt</i> • Printa arbetsblad <i>Skriva negativt och positivt</i> • Leta upp bilder och filmklipp om rymden, observatorier och kometer
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 7, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling . Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskorterna som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
2	Koll på orden- arbetsbladet uppgift B och C. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
3	Arbeta med ord, begrepp samt fakta som har koppling till rymden. Sök upp bilder och fakta om observatorier, meteoror och kometer i böcker och på nätet. (15 min.)
4	Arbeta med arbetsbladet <i>Kometens dikt</i> . Skriv dikten ur kometens perspektiv. (15 min.)
5	Läs högt s. 23–28 i <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
6	Diskutera positiv eller negativ laddning i text och gör uppgifterna på arbetsbladet <i>Skriva negativt och positivt</i> . Läs först den negativa exempeltexten och skriv negativt som Bisamrättan i 7 minuter. Läs sedan den positiva exempeltexten och skriv positivt som Muminrollet i 7 minuter. (25 min.)
7	Ordpaket: gissa! Vad tror ni ska hända i boken när de aktuella orden dyker upp? Orden finns inne i arbetsbladet <i>Koll på orden</i> . (5 min.)
8	Påminn om läsläxan .

LEKTION 8: *Kometen kommer*

Lektionens mål	1. Lära sig om Tove Janssons stil 2. Förstå begreppet besjälning 3. Reflektera kring relation till naturen
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktärer, miljö och handling • Besjälning • Stil
Vilka textexempel används?	• Exempel på besjälning i instruktionen <i>Naturdikt</i>
Vilka texttyper skapar eleverna?	• Naturdikt
Material	• Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> (samma som tidigare) • Instruktion: <i>Naturdikt</i> • Dokument: <i>Naturdikt att printa</i> • Färgade papper för att skapa "botten" till naturdikten • Arbetsblad: <i>Flodens dikt</i> (extra uppgift)
Kom ihåg!	• Printa dokumentet <i>Naturdikt att printa</i> och kopiera lapparna till naturdikten (sida 1: gul, sida 2: blå, sida 3: rosa) • Klipp ut orden på varsin lapp som bitar att pussla ihop dikten av • Printa eventuellt instruktionen <i>Naturdikt</i> • Ta med färgade papper till botten samt saxar och lim • Printa arbetsbladet <i>Flodens dikt</i> (extra uppgift)
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 8, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling . Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskort som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
2	Koll på orden- arbetsbladet uppgift D. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
3	Läs högt s. 47–53 i <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
4	Naturdikten. Förklara besjälning som stilmedel och ge exempel på hur Tove Jansson använder det i sina texter, finns i instruktion <i>Naturdikt</i> . (10 min.)
5	Naturdikten – laborera fram en egen dikt. Förbered materialet genom att skriva ut orden på dokumentet <i>Naturdikt att printa</i> och klippa ut orden på varsin lapp. Varje elev behöver 9 (3 x 3) ord. (25 min.)
6	Extra uppgift: arbetsbladet <i>Flodens dikt</i> för elever som snabbt blir klara med sin naturdikt. Skriv en dikt om flodens liv.
7	Läs naturdikterna högt för varandra. (15 min.)
8	Påminn om läsläxan .

LEKTION 9: *Kometen kommer*

Lektionens mål	1. Skapa en egen karaktär 2. Inleda en berättelse 3. Skriva miljöbeskrivning 4. Skapa ett magiskt föremål
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktärer, miljö och handling • Äventyr
Vilka textexempel används?	• Beskrivning av magiskt föremål, finns i instruktionen <i>Det stora äventyret</i>
Vilka texttyper skapar eleverna?	• Planering av karaktär • Miljöbeskrivning • Inleda en berättelse som är ett äventyr
Material	• Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> (samma som tidigare) • Arbetsblad: <i>Planera en karaktär</i> • Arbetsblad: <i>Det stora äventyret</i>
Kom ihåg!	• Printa arbetsbladet <i>Planera en karaktär</i> • Printa arbetsbladet <i>Det stora äventyret</i> • Reservera datorer för eleverna, äventyrstextens skrivs helst på dator
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 9, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling . Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskorterna som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
2	Koll på orden- arbetsbladet uppgift E. Eleverna drar streck mellan ordet i fetstil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
3	Läs högt s. 82–92 i <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (15 min.)
4	Planera en karaktär med hjälp av instruktionerna på arbetsbladet <i>Planera en karaktär</i> . (25 min.)
5	Det stora äventyret, steg 1-3. Eleverna börjar skriva på ett eget äventyr, gärna på dator. Se instruktioner och exempel på arbetsbladet <i>Det stora äventyret</i>. (30 min.) • Steg 1: Berättelsen startar i Mumindalen • Steg 2: Det är dags att packa – vanliga saker men också... • Steg 3: Det magiska föremålet
6	Påminn om läsläxan .

LEKTION 10: *Kometen kommer*

Lektionens mål	1. Eleven beskriver ett naturfenomen 2. Eleven skriver äventyrets höjdpunkt
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktärer, miljö och handling • Äventyr • Problem
Vilka textexempel används?	• Beskrivning av naturfenomen, finns i instruktionen <i>Det stora äventyret</i>
Vilka texttyper ska par eleverna?	• Miljöbeskrivning: en flod • Ett moment på äventyret: ett naturfenomen
Material	• Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> (samma som tidigare) • Arbetsblad: <i>Det stora äventyret</i> (samma som tidigare)
Kom ihåg!	• Steg 4 kan hoppas över, berättelsen blir ändå komplett • Reservera datorer för eleverna
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 10, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling. Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskort som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
2	Koll på orden- arbetsbladet uppgift F. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
3	Läs högt s. 113–120 i <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
4	Läsning av den del av äventyrstexten som skrevs senaste gång (individuellt eller parvis). (10 min.)
5	Det stora äventyret, steg 4–5. Eleverna fortsätter skriva på sitt äventyr. Närmare instruktioner i arbetsbladet <i>Det stora äventyret</i>. Differentiera uppgiften vid behov. (45 min.) • Eventuell komplettering (det magiska föremålet är viktigt för texten) • Steg 4: På väg (kan hoppas över, äventyret fungerar trots att den här delen saknas) • Steg 5: Naturfenomen (alla ska skriva denna del, snabba elever kan skriva flera)
6	Påminn om läsläxan .

LEKTION 11: *Kometen kommer*

Lektionens mål	1. Reflektera kring trygghet 2. Skriva om ett problem och problemets lösning 3. Avsluta ett äventyr 4. Läsa en text för en kompis
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Karaktärer, miljö och handling • Äventyr
Vilka textexempel används?	• <i>Kometen kommer</i> fungerar som modell för äventyret
Vilka texttyper skapar eleverna?	• Avslutning på äventyrstexten
Material	• Arbetsblad: <i>Koll på orden</i> (samma som tidigare) • Arbetsblad: <i>Det stora äventyret</i> (samma som tidigare)
Kom ihåg!	• Reservera datorer för eleverna
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 11, steg för steg

1	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling . Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskort som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
2	Koll på orden- arbetsbladet uppgift G. Eleverna drar streck mellan ordet i fet stil och förklaringarna. Övningen görs i helklass eftersom orden är utvalda för att de ska utmana eleverna. (10 min.)
3	Läs högt s. 133–137 i <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
4	Det stora äventyret, steg 6–7. Eleverna arbetar vidare med sitt äventyr med målsättningen att slutföra texten denna lektion. Närmare instruktioner i arbetsbladet <i>Det stora äventyret</i> . Differentiera uppgiften vid behov. (45 min.) • Steg 5: Naturfenomen (arbeta klart vid behov) • Steg 6: Problem i sikte! (eleven får använda sitt magiska föremål) • Steg 7: Hemåt! (alla ska skriva denna del för att texten får ett slut)
5	Dela berättelsen med någon, till exempel genom att läsa högt för en klasskamrat. (10 min.)
6	Påminn om läsläxan .

LEKTION 12: *Kometen kommer* av Tove Jansson

Lektionens mål	1. Eleven reflekterar kring sig själv som läsare och skribent och sin utveckling 2. Eleven beskriver sin läsprocess och sina framsteg 3. Eleven skriver dikt om sig själv 4. Eleven utvärderar läsprojektet
Vilka begrepp tar eleven del av?	• Persondikt
Vilka textexempel används?	• Persondikt
Vilka texttyper skapar eleverna?	• Persondikt
Material	• Arbetsblad: <i>Tre tankar och tre ord</i> • Instruktion: <i>Mall för persondikt</i> • Arbetsblad: <i>Utvärdering</i> • Diplom
Kom ihåg!	• Printa arbetsbladen <i>Tre tankar och tre ord</i> • Printa arbetsbladen <i>Utvärdering</i> • Printa och skriv namn i diplomerna • Reservera datorer om eleverna ännu behöver skriva klart äventyret
Koppling till nationella läroplanens mål	• M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama • M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala • M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer • M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek

Lektion 12, steg för steg

1	Läs högt s.147–151 i <i>Kometen kommer</i> av Tove Jansson. Eleverna följer med i texten i sin egen bok för att få höra ditt uttal samtidigt som de ser orden du läser. (10 min.)
2	Diskutera det lästa. Diskutera det lästa genom att lista karaktärer, miljö och handling . Låt eleverna diskutera med sitt pratpar med målet att komma underfund med vilka karaktärer de har läst om, vilka miljöer de har läst om och vilka viktiga händelser som dök upp. Låt eleverna använda de utskrivna diskussionskorterna som stöd för sitt samtal. Samla sedan alla elevers insikter till gemensamma listor på tavlan eller i ett dokument. (10 min.)
3	Tre tankar och tre ord. Introducera de tre frågorna som finns på arbetsbladet <i>Tre tankar och tre ord</i> . Målet med arbetsbladet är att efter avslutad läsning stiga ut ur texten och tänka till kring läsupplevelsen som helhet. Arbetsbladet samt en lärarversion med stödfrågor finns i början av materialbilagan. (15 min.)
4	Persondikt. Skriv en persondikt enligt modellen på dokumentet <i>Mall för persondikt</i> . (15 min.)
5	Eventuellt: skriva det allra sista på äventyret, klistra in papper i häftet. (15 min.)
6	Utvärdering av projektet. Eleverna utvärderar helheten med hjälp av arbetsbladet <i>Utvärdering</i> . (15 min.)
7	Diplom. Dela ut diplomerna och fira att klassen framgångsrikt genomfört projektet tillsammans! (10 min.)

Materialbilaga

Material till alla tre böcker

Diskussionskort

**Vilka karaktärer
(personer) dök upp
medan ni läste?**

**Vilka miljöer
(platser) fanns med
i berättelsen?**

**Vad kan ni säga
om handlingen?**

Tre tankar och tre ord

**Jag visste att jag var inne
i boken när...**

**Jag tycker att boken var
som bäst när...**

**Jag kunde gissa hur boken
skulle sluta när...**

**De här tre orden lärde jag
mig medan jag läste**

Tre tankar och tre ord med stödfrågor

**Jag visste att jag var inne
i boken när...**

- När blev det lättare att läsa?
- När blev texten till en film i ditt huvud?
- När började du förstå dig på huvudpersonen?
- När fick du en bild av hur det ser ut på de olika platserna?

**Jag tycker att boken var
som bäst när...**

- Vad fick dig att skratta?
- Vad fick dig att le?
- Vad kunde du känna igen från ditt eget liv?
- Vad gjorde dig arg eller ledsen?
- Vad fick dig att fundera?

**Jag kunde gissa hur boken
skulle sluta när...**

- Vilken händelse fick dig att tänka att boken kanske snart tar slut?

**De här tre orden lärde jag
mig medan jag läste**

- Skriv ner tre ord som du har stött på medan du läste
- Ta hjälp av *Koll på orden*
- Skriv ner vad orden betyder

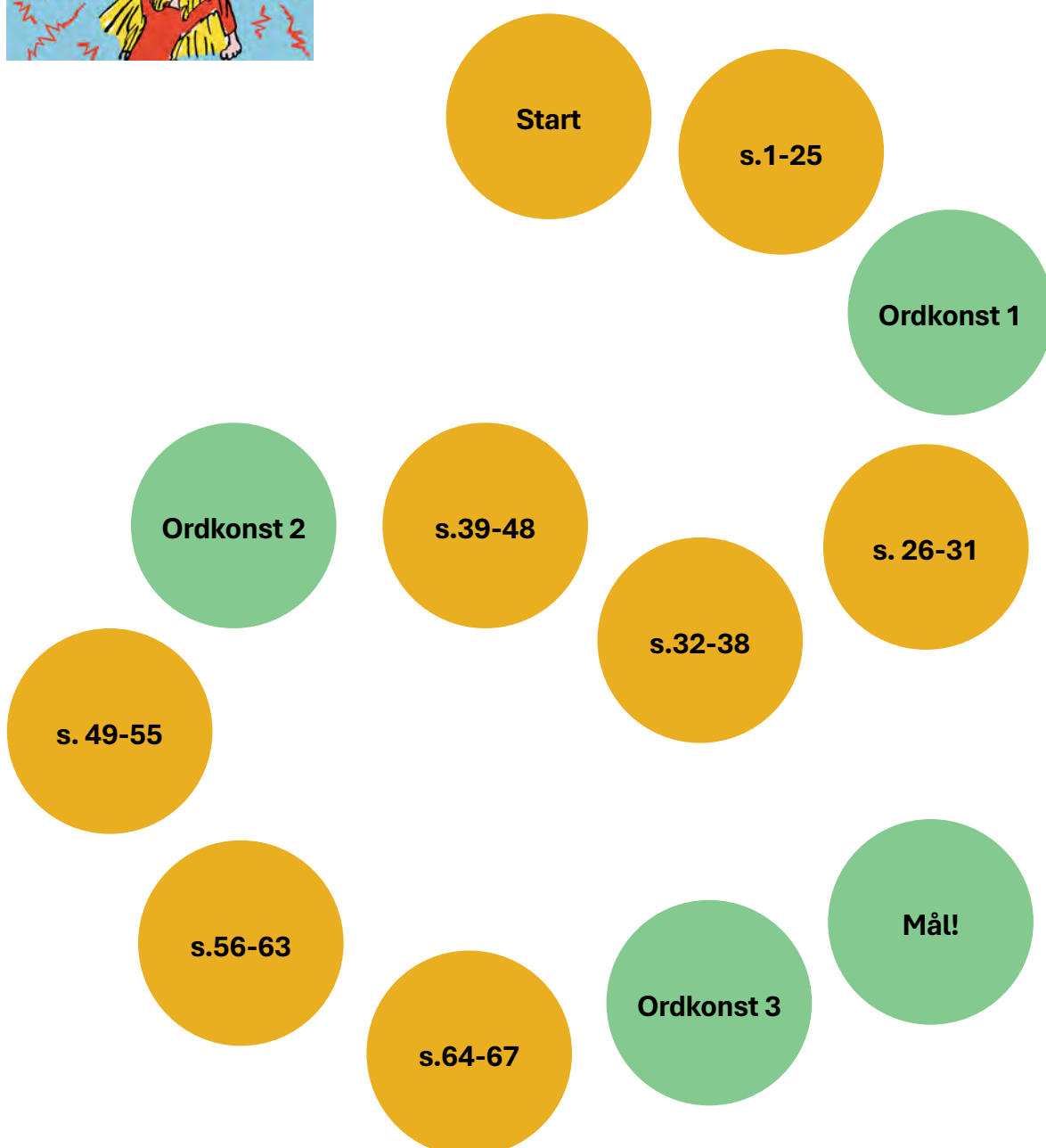
L 1A: Läskarta *Mitt magiska finger*

Låt läsäventyret börja!

LÄS I BOKEN tre gånger per vecka. Varje gul cirkel är ett läspass. Alltid när du läst ett avsnitt ska du rita ett kryss över cirkeln. Varje grön cirkel är en ordkonstlektion. Då samlas vi och undersöker boken tillsammans.

LYCKA TILL!

L 1A: Koll på orden Mitt magiska finger

Koll på orden

INFÖR VARJE LÄSPASS hjälps vi åt att få koll på orden som kommer att dyka upp. Dra streck mellan ordet och den förklaring som stämmer med ordet.

Uppgift A, s. 1–25

intill	synas tydligt mot en bakgrund
lägga näsan i blöt	ett gammaldags straff då man skulle stå i ett hörn och skämmas
stavning	börja röra sig mot en viss plats
skamvrån	bredvid
sätta kurs mot något	blanda sig i saker som man inte har med att göra
avteckna sig	att sätta ihop bokstäver till ord

Uppgift B, s. 26–48

andvingar	ett hackigt ljud som man kan höra fåglar ha
rödhakar	obehagligt eller otäckt
högt i vädret	ett slags fåglar
snattra	att ta ett område utan att ha rätt att göra det
ockupera	uppe i luften
vedervärdigt	likadana vingar som fågelarten <i>and</i> har

Uppgift C, s. 49–67

hedersord	kompisar som har fjädrar på kroppen
svartna	på väg mot sjön
i riktning mot sjön	ett löfte som man verkligen tänker hålla
vara omgiven av	med mycket ljud
befjädrade vänner	bli allt svartare eller mörkare
högljutt	ha någonting eller några omkring sig

L 1A: Fantasifåglar

DRA STRECK MELLAN orden i de olika kolumnerna för att skapa helt nya fågelarter som ingen annan än du känner till!

Hickande	rymd	skrika
Visslande	raket	sparv
Glittrande	skryt	flamingo
Vrålande	disco	mås
Mystisk	trassel	papegoja
Operasjungande	motor	pelikan
Neonlysande	diamant	stork

SKRIV NER NAMNET på den roligaste arten du skapade och gör en faktaruta om den

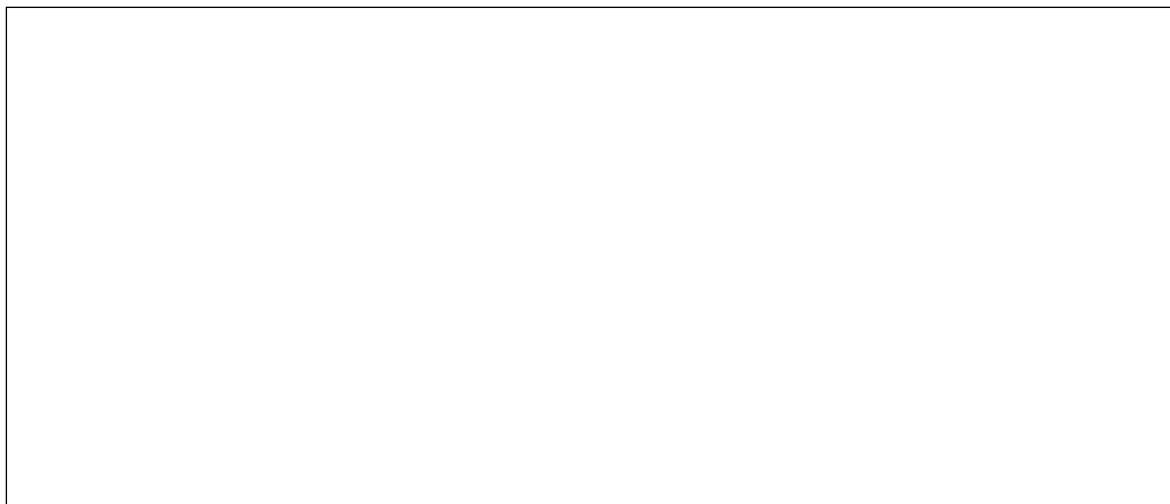
Namn:

Föda: Vad äter den?

Läte: Hur låter den?

Boplats: Var bygger den helst sitt bo?

Hur ser fågelns bo ut? Rita i rutan.

Berätta om ett dygn i den här fågelns liv. När vaknar din fågel? Vad gör den först? Vad gör den sedan? Vad tycker fågelns om att ha för sig? Vad har fågelns för vänner? Har fågelns några fiender? Vad gör fågelns allra sist innan den går och lägger sig?

Presentera din fågel för en klasskamrat!

Är du redan klar? Rita fågelns!

L 2A: Arbetsblad *En morgon när jag vaknade*

TÄNK DIG ATT du står och borstar tänderna och upptäcker att du håller på att förvandlas! Berätta hur din dag ser ut om du är till hälften människa och till hälften det djur som står på lappen. Skriv och/eller rita.

1. En morgon när jag vaknade och gick för att borsta tänderna märkte jag att jag höll på att förvandlas till en...

2. På väg till skolan råkade jag ut för en utmaning... Berätta om utmaningen och hur du löste den.

3. Under skoldagen hände flera intressanta saker, till exempel det här...

4. På kvällen tänkte jag på min dag och alla känslor jag hunnit känna. Berätta om din dag och beskriv känslorna.

L2A: Djur till arbetsbladet *En morgon när jag vaknade*

GRÄVLING	ÖRN
ÄLG	LEJON
SKÖLDPADDA	TIGER
GIRAFF	TUSENFOTING
MYGGA	KROKODIL
FJÄRIL	ORM
VILDSVIN	DELFIN
SVAN	MARSVIN
BJÖRN	ELEFANT
UGGLA	KÄNGURU
RÄV	LEOPARD
EKORRE	ÖDLA
SNIGEL	HARE

L 3A: Arbetsblad *Ditt magiska finger*

TÄNK DIG ATT DU hade ett magiskt finger... Skapa en berättelse genom att rita och skriva!

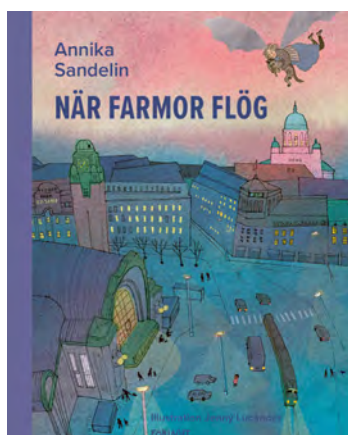
Det var verkligen inte rätt tillfälle, men jag kände att nu börjar det hända. Det kittlade i mitt magiska finger. Jag förstod att det måste bero på...

När det hände var jag...
(Beskriv platsen du var på när allt började hända)

Det dök upp ett problem...

Men till slut...

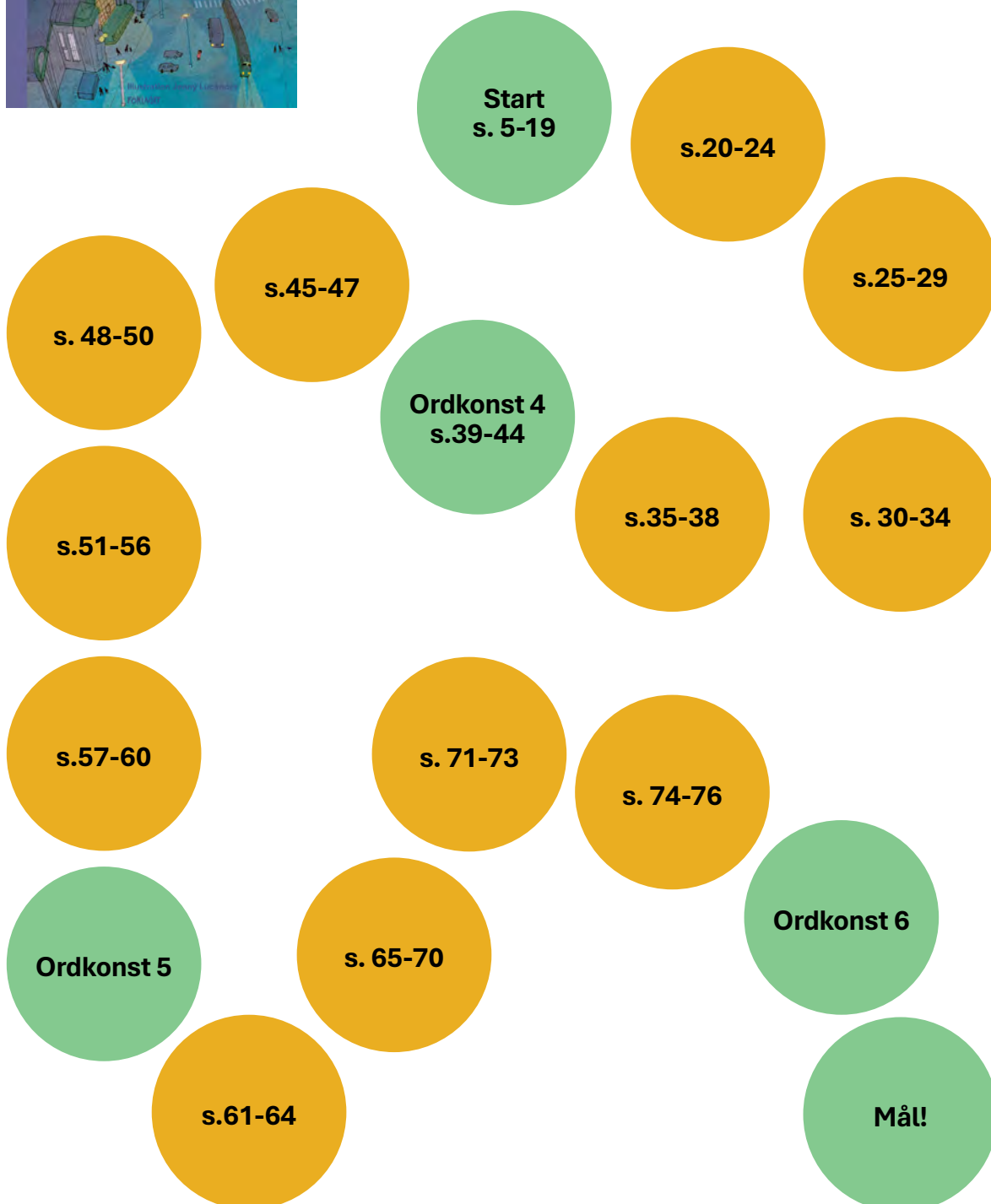
Läskarta *När farmor flög*

Låt läsäventyret börja!

LÄS I BOKEN fyra gånger per vecka. Varje gul cirkel är ett läspass. Alltid när du läst ett avsnitt ska du rita ett kryss över cirkeln. Varje grön cirkel är en ordkonstlektion. Då samlas vi och undersöker boken tillsammans.

LYCKA TILL!

L 3: Koll på orden *När farmor flög*

Koll på orden

INFÖR VARJE LÄSPASS kommer vi att hjälpas åt att få koll på orden som kommer att dyka upp. Dra streck mellan ordet och den förklaring som stämmer med ordet.

Uppgift A, s. 5–19

tappa vatten	spela kortspel för sig själv
skulderblad	person med böjd rygg
fantomen	mjuk, låg mössa
lägga patients	låta vatten rinna i ett kärl eller i ett badkar
sluttande	en superhjälte med svart mask
basker	kroppsdelen som sitter högt uppe på ryggen
kutryggig	lutande

Uppgift B, s. 20–38

illmarigt	gräns mellan himmel och hav, linjen där de möts
lirka ut	en ovanlig kombination av färger eller ljus
sigill	vrida eller bända ut någonting
optiskt fenomen	listigt
horisont	göra något bra för att rätta till något dåligt man gjort
sona sitt brott	stämpelavtryck

Uppgift C, s. 39–60

vibrerande	berätta om något som varit hemligt
slå lock för öronen	inte ha möjlighet att försvara sig
häpna	darrande
ta bladet från munnen	bli förvånad
hotfull	höra sämre
försvarslös	skrämmande, ger en farlig känsla

Uppgift D, s. 61–76

fosterställning	nöjt
belåtet	ligga som en bebis ligger i mammans mage: med benen tätt mot magen
otymplig	fylld av högtidlig stämning
andäktig	ostadig eller vinglig
skranglig	ett föremål som är klumpigt eller alldeles för stort

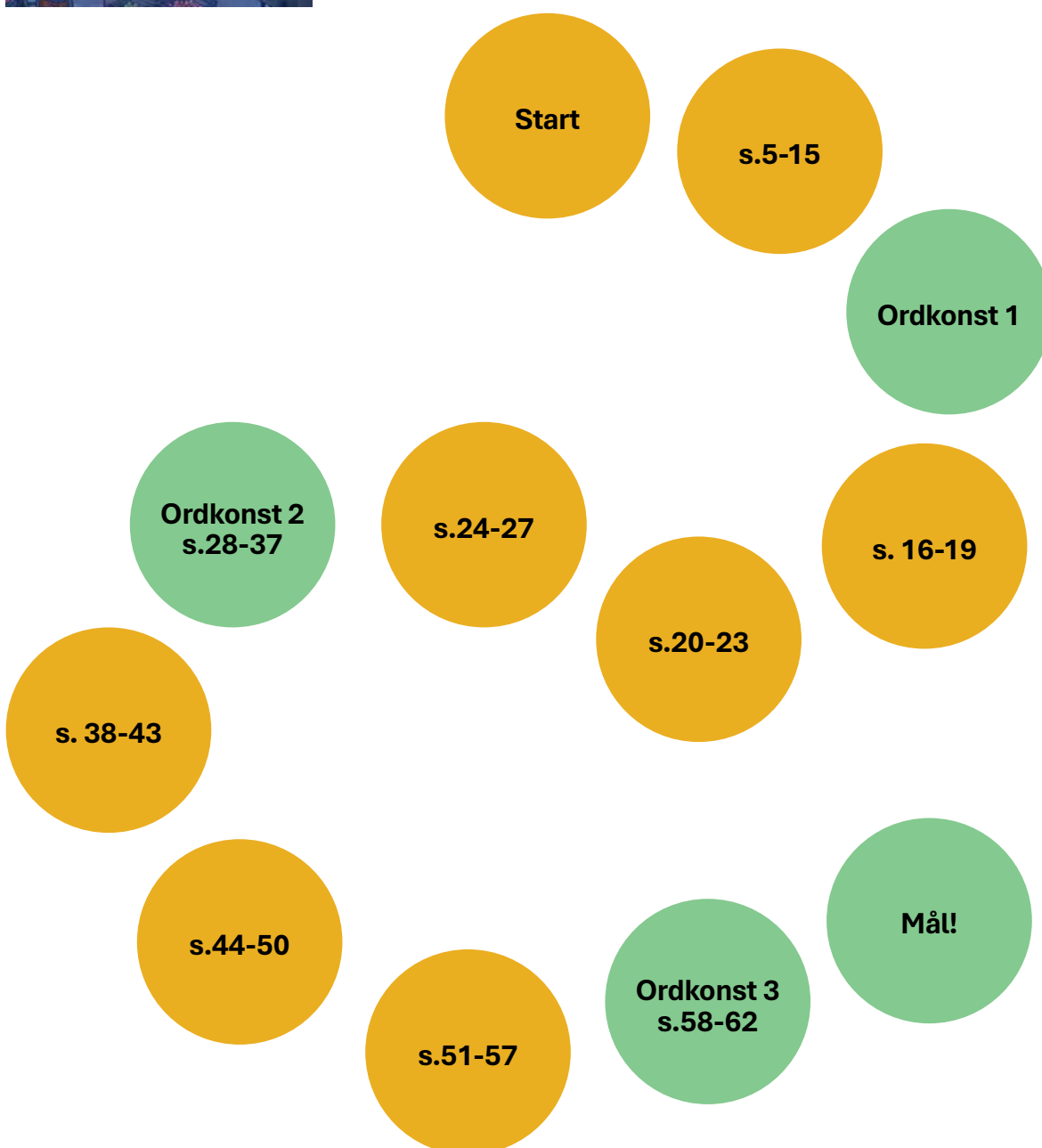
L 1B: Läskarta *Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen*

Låt läsäventyret börja!

LÄS I BOKEN tre gånger per vecka. Varje gul cirkel är ett läspass. Alltid när du läst ett avsnitt ska du rita ett kryss över cirkeln. Varje grön cirkel är en ordkonstlektion. Då samlas vi och undersöker boken tillsammans.

LYCKA TILL!

L 1B: Koll på orden *Familjen Knyckertz och födelsedagskuppen*

Koll på orden

INFÖR VARJE LÄSPASS kommer vi att hjälpas åt att få koll på orden som kommer att dyka upp. Dra streck mellan ordet och den förklaring som stämmer med ordet.

Uppgift A, s. 5–15

spionera	knycka äpplen
snatta	skratta dämpat och utan att vara glad
ruffel och båg	ett verktyg som består av en järnstång som är böjd i ena ändan
kofot	följa med vad någon gör i smyg
skrocka	något som är skumt, oärligt eller kriminellt
palla äpplen	stjåla något litet som inte är så värdefullt

Uppgift B, s. 16–27

tillåtelse	smita
speja	lov eller tillstånd
myndig	busig person
rackare	leta med blicken efter någon eller något
kombinationslås	respektingivande (man får lust att tro på någon)
slinka ut	något som öppnas med hjälp av rätt kombination av siffror eller ord

Uppgift C, s. 28–37

förväntansfull	leta efter något med händerna utan att kunna se ordentligt
famla	sätta ett finger över ett annat för att en lögn ”inte ska räknas”
korsa fingrarna	full av iver och förhoppningar

Uppgift D, s. 38–57

skyltfönster	högsta punkten på ett tak
tapper	rör som leder regnvatten från taket till marken
åla sig	ta i något
stupränna	en plats där en butik gör reklam och visar vad den har att sälja
taknock	någon som inte har rätt att göra något
obehörig	modig
vidröra	ta sig fram liggande mot marken eller golvet (för att man inte ska synas)

L 1B: Arbetsblad *Fantasidjur*

DRA STRECK MELLAN orden i de olika kolumnerna för att skapa helt nya djur som ingen annan än du känner till!

Fluffig	rymd	hamster
Visslande	raket	undulat
Glittrande	mys	fisk
Vrålande	disco	ko
Mystisk	trassel	mås
Operasjungande	motor	elefant
Neonlysande	diamant	apa

SKRIV NER NAMNET på den roligaste arten du skapade och gör en faktaruta om den

Artens namn:

Föda: Vad äter den?

Läte: Hur låter den?

Boplats: Var vill den helst bo?

[illegible]

Är du redan klar? Rita djuret!

L 2B: Arbetsblad *Godisäventyret*

I **BOKEN OM** familjen Knyckertz finns det en fantastisk godisaffär som heter Gottis-grottan. Där finns stadens största godis-klubba och guldchoklad som är så värdefull att den förvaras i ett kassaskåp med kombinationslås i ett särskilt rum. Nu ska du få skapa en egen berättelse om godis!

1. Det var verkligen inte rätt tillfälle, men jag kände att jag bara måste få tag på godis. Jag kunde inte tänka på annat än...

2. Jag gick till världens bästa godisaffär ... Berätta hur det såg ut där.

3. Då dök det upp ett problem...

4. Men till slut...

L 3B: Arbetsblad *Tunneln*

I **BOKEN OM** familjen Knyckertz gräver pappa Bove en tunnel till Hollie Tenders godisaffär. Tänk dig att du ska gräva en tunnel till ett hemligt ställe!

1. Till vilken plats vill du komma när du gräver? Vad vill du göra där?	2. Hur ser det ut nere i tunneln? Hur känns det när du gräver och beger dig iväg?
3. Du kommer till fel ställe! Vart kommer du? Ta en lapp!	4. Till slut kommer du till rätt ställe. Hur känns det att hitta rätt till slut?

L 3B: Platser till arbetsbladet *Tunneln*

EN TEATER	EN BIOSALONG
EN SIMHALL	EN SKOLA
ETT ZOO	EN RESTAURANG
ETT CAFÉ	ETT BIBLIOTEK
EN SKRIDSKOBANA	EN CIRKUS
ETT MUSEUM	ETT KLOCKTORN
EN SKOG	ETT NÖJESFÄLT
EN KORGBOLLSMATCH	EN SKEJTPARK
EN INNEBANDYHALL	EN DANSFÖRESTÄLLNING
EN LEKPARK	ETT BAGERI
ETT GARAGE	EN LADUGÅRD

L 4: Arbetsblad *Hjältar*

Skapa din egen superhjärte

Ringa in det namn som du ger din superhjärte!

Skråbban med skrattet

Flaxiga Froland

Charmiga Charlius

Mösshild Modig

Filosofia Flink

Silva von Stark

Reptilio Rapp

Graciella Grönfinger

Gör en faktaruta om din superhjärte

Namn: _____

Tre egenskaper: _____

En superkraft: _____

Favoritmat: _____

Favoritfärg: _____

Föremål som hjälten alltid har med sig: _____

Kära dagbok!

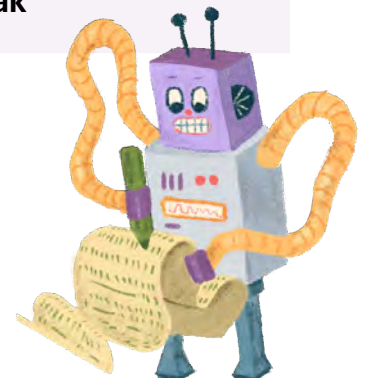
DIN SUPERHJÄLTE SKRIVER dagbok alla dagar för att hålla reda på sina äventyr. Skriv om en dag i din superhjäلتes liv med hjälp av följande checklista. Skriv i jag-form, alltså som att du är superhjäلتen.

- Berätta vad superhjäلتen åt till frukost
- Superhjäلتen hörde plötsligt ett ljud – vilket?
- Superhjäلتen förstod att det finns ett problem som måste lösas – vilket? Beskriv problemet.
- Superhjäلتen hittade på en lösning och använde sin superkraft. Förklara hur det gick till.

[illegible][illegible]

L 4: Egenskaper och superkrafter

Egenskaper	Superkrafter
Modig	Att flyga
Positiv	Att göra sig själv osynlig
Ivrig	Att kunna alla världens språk
Påhittig	Att resa i tiden
Tystlåten	Att genomskåda lögner
Pratsam	Att kunna reparera allt som gått sönder
Utåtriktad	Att skjuta energistrålar
Snäll	Att läsa tankar
Snabb	Att teleportera sig
Lättretlig	Att skjuta laserstrålar ur ögonen
Målmedveten	Att förstå alla djurs språk
Klok	
Intelligent	

L 4: Elevtext: Dagbokstext

"Kära dagbok, jag åt sushi till frukost. När jag åt hörde jag ett konstigt ljud. Det lät som om någon skrek. Jag gick och tittade vad det var. Det var en flicka som hade fallit på asfalten. Jag gick och hjälpa. Jag visste inte hur man fixar sår. Men jag fick en idé. Jag kan ju gå bakåt i tiden! Jag gick tillbaka genom tiden och var tillbaka vid matbordet. Jag hoppade av stolen, och jag såg flickan, och att hon kommer att falla. Jag sprang, jag fick fast flickan!

-Tack, sa hon."

Elev i åk 3

L 5: Superhjärteberättelse med ordbank.

Skriv din egen berättelse om din superhjärte!

DIN SUPERHJÄLTE ska bli huvudperson i texten du skriver idag. Du ska skriva en text med början, mitten och slut. Medan du skriver ska du plocka in nya ord och uttryck i din berättelse!

Arbeta på din egen nivå:

3 ord = silverskribent

6 ord = guldscribent

9 ord = stjärnscribent

10 ord = superhjälteskribent

Låt din berättelse börja med följande ord:

När väckarklockans signaler skar genom natten vaknade jag med ett ryck.

törnade

dåsighet

luftdraget

vibrerande vingar

svischade

slå lock för öronen

vågrätt

ringlade

håpnade

svävade

anlände

puffar

sammetssvart mörker

blodtörstig

kommenderade

nuddade vid

försvarslös

inlevelse

hotfull

skranglig

tappade höjd

tjattrande skator

L 5: Skriv om känslor!

I **BOKEN NÄR** *farmor flög* beskriver Annika Sandelin karaktären Joels känslor så här:
”Jag var så ledsen att det kändes som om jag svalt en konstig sten”.

Hur känns andra känslor i kroppen? Vad kan du jämföra olika känslor med? Skapa egna meningar enligt modellen. Arbeta parvis eller i grupp.

Jag var så glad att det kändes som

Jag var så frustrerad att det kändes som

Jag var så ivrig att det kändes som

Jag var så arg att det kändes som

Jag var så trött att det kändes som

Jag var så besviken att det kändes som

Jag var så lättad att det kändes som

Jag var så kär att det kändes som

Jag var så nervös att det kändes som

L 6: Arbetsblad *Ögonblickstext*

Instruktion för ögonblickstext

TÄNK PÅ EN gång då du har upplevt en fin stund med en annan person, en stund som kändes viktig för dig. Det kan vara en stund som ägde rum nyligen eller för länge sen.

- Ta dig tid att leta i ditt minne
- Låtsas att du tar en bild av stunden
- Återupplev stunden och skriv om den

ANVÄND DEN HÄR checklistan som stöd för ditt skrivande:

- Vem eller vilka var med?
- Vad gjorde ni?
- Vad såg du?
- Vad kände du?
- Vad hörde du?
- På vilken plats var ni?
- Försök få in så många detaljer som möjligt i texten

Rita en bild av stunden när du skrivit klart!

L 6: Exempel på ögonblickstext

Det var jag och min kompis Karin. Vi hade inte setts på länge, men nu hade vi äntligen tid att träffas. Vi kramade varandra hastigt, och sedan gick vi iväg. Vi hade bestämt oss för att gå på en vandring tillsammans. Tio kilometer skulle vi promenera tillsammans. Vi började gå, och solen värmdes oss. Det var väldigt varmt fast det redan var höst. Vi hörde småprat från andra som var ute på promenad. Vi hörde hur gruset knastrade under fötterna. Vi såg stigar och träd och en liten orm. Jag kände mig glad och energisk och vi hade massor att prata om. Men ibland var vi bara tysta och tittade på sjöarna och bergen i lugn och ro.

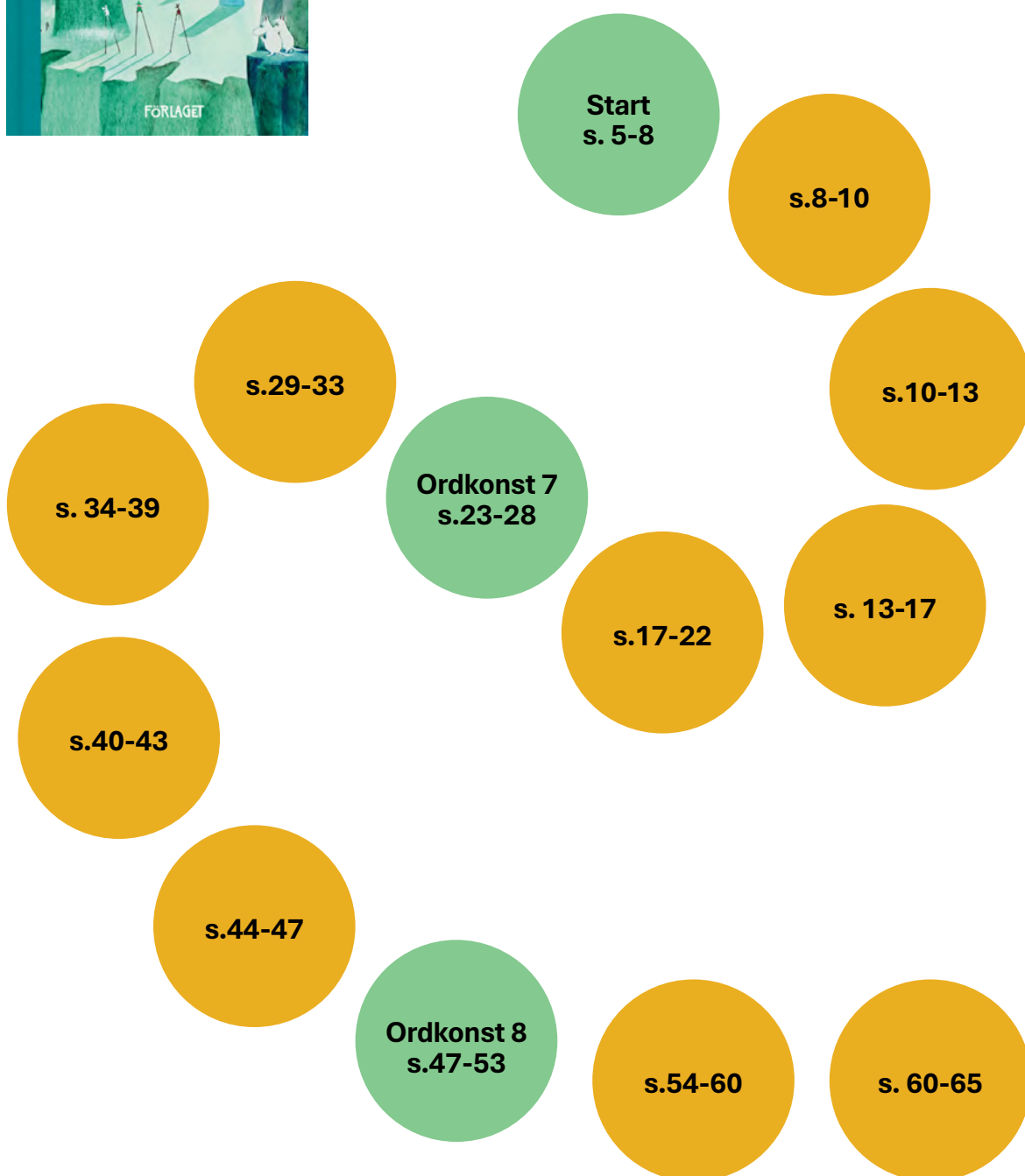
L 6: Läskarta *Kometen kommer*

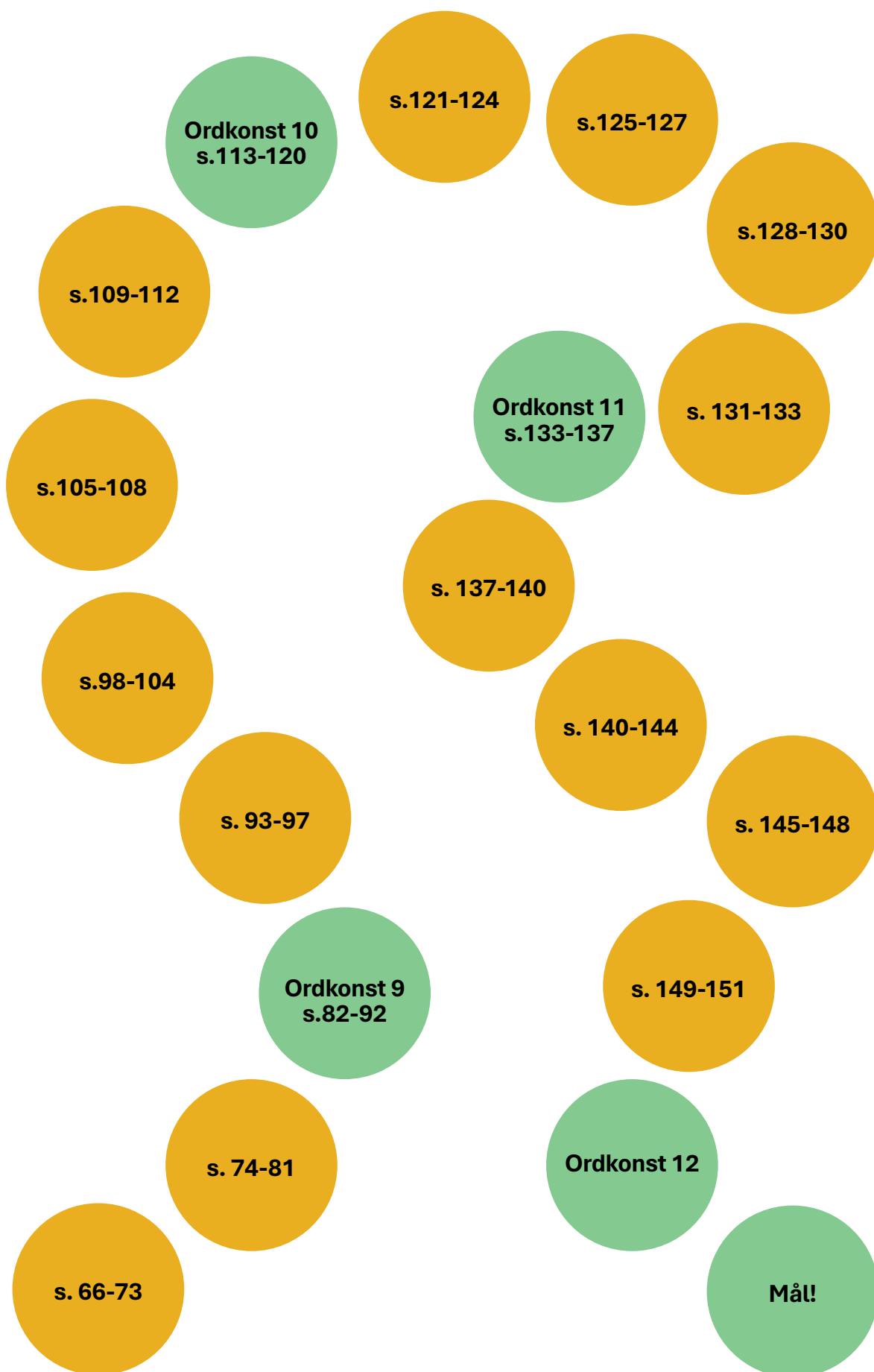

Låt läsäventyret börja!

LÄS I BOKEN fyra gånger per vecka. Varje gul cirkel är ett läspass. Alltid när du läst ett avsnitt ska du rita ett kryss över cirkeln. Varje grön cirkel är en ordkonstlektion. Då samlas vi och undersöker boken tillsammans.

LYCKA TILL!

L 6: Samla mumintankar

Samla mumintankar

1. Vad kommer du att tänka på när du hör ordet Mumin?
2. Vad kommer du att tänka på när du ser bokomslaget?
3. Vilka ledtrådar till berättelsen kan du se på bokomslaget?
4. Vilka ledtrådar kan du hitta när du läser baksidestexten?
5. Vad vet du om Mumindalen?
6. Vad vet du om Tove Jansson?

L 6: Koll på orden, *Kometen kommer*

Koll på orden

INFÖR VARJE LÄSPASS kommer vi att hjälpas åt att få koll på orden som kommer att dyka upp. Dra streck mellan ordet och den förklaring som stämmer med ordet.

Uppgift A, s. 5–22

bukt	ett slags uterum i bottenvåningen av ett hus
avgrund	ett stort, elegant och fint rum
bränningar	skålformat fat som man tar mat från
imponerad	havsvik som har formen av en båge
veranda	vågor som bryts mot stranden
salong	tycka att något är väldigt fint
filosof	ett stort stup
karott	förstörelse
undergång	någon som vill undersöka stora frågor om livet och världen

Uppgift B, s. 23–28

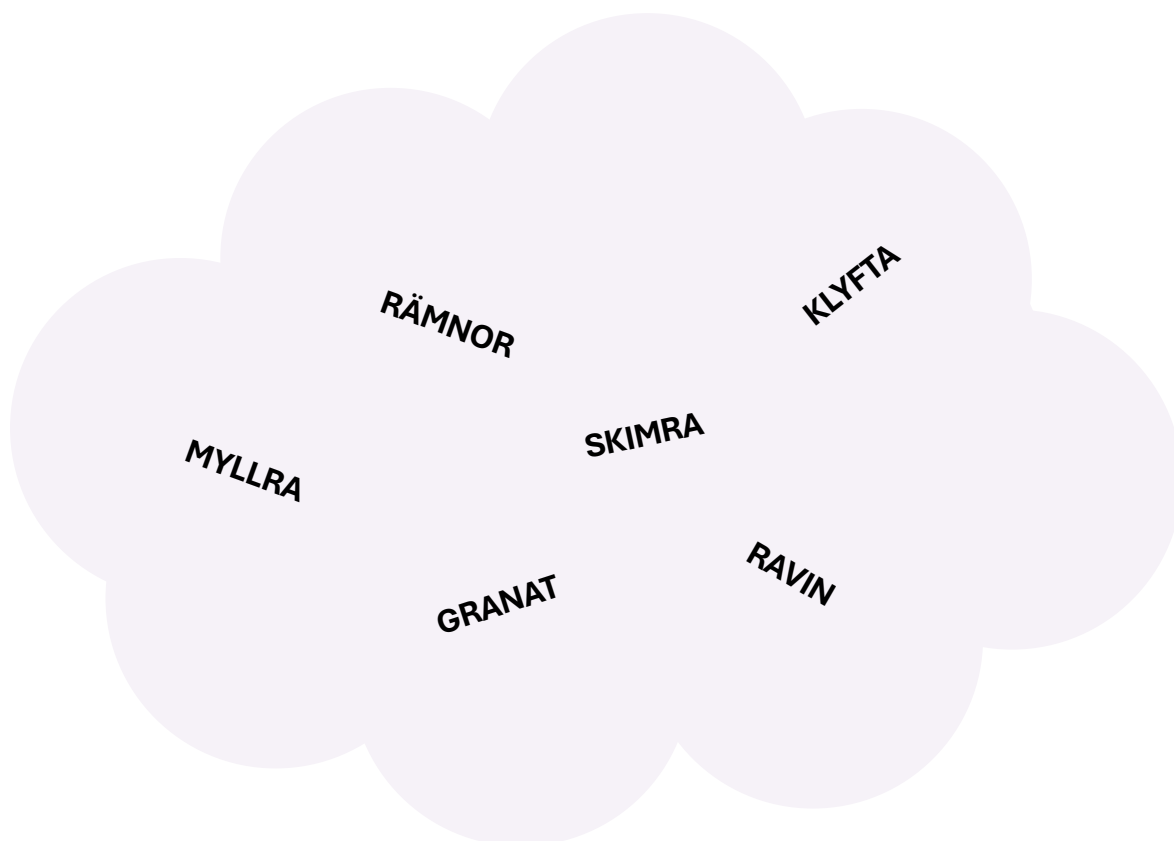
oberörd	arg
världsrymden	att inte påverkas av något
upprörd	känslan av att vara nöjd
tillfredsställelse	universum

Uppgift C, s. 29–47

fånglina	ha lättare än andra för att känna sig snurrig
tappa besinningen	ett rep som man använder för att förtöja en båt
fjällig kropp	en kropp med likadan hud som fiskar har
gurglande	bli alldeles galen
ha anlag för svindel	ett ljud som kommer från halsen
krater	ett långt, smalt, grunt ”dike”
fåra	en grop i marken som liknar en vulkan

Ordpaket: Gissa!

DE HÄR ORDEN kommer att dyka upp i boken. Vad tror du att kommer att hända i berättelsen om du använder orden som ledtrådar?

Uppgift D, s. 47–53

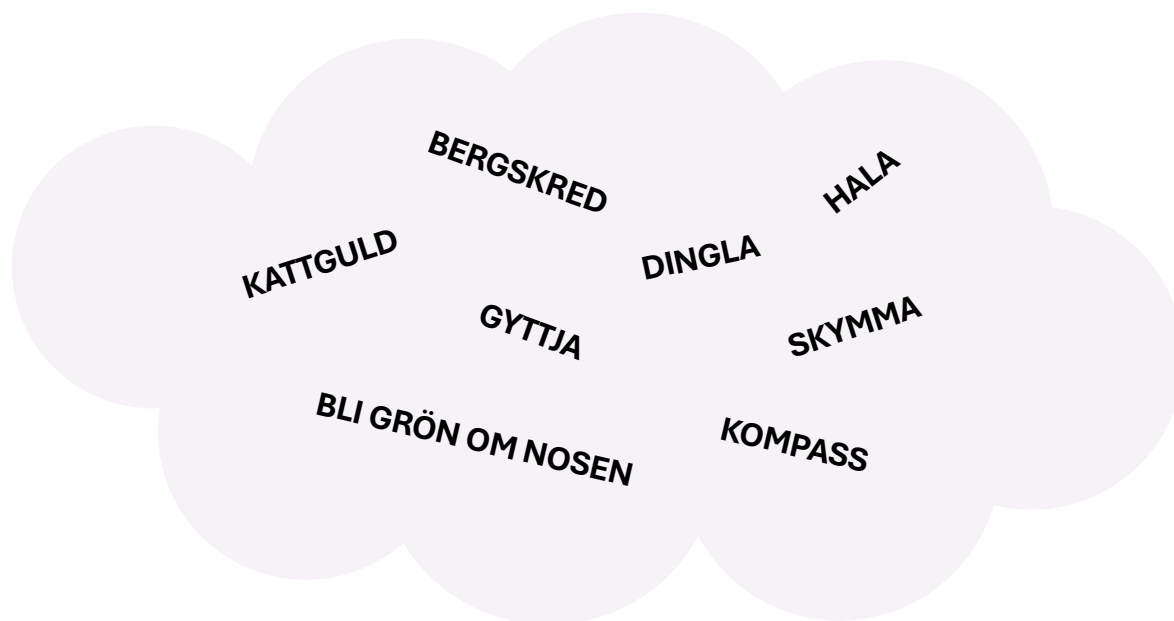
sällsynt	en person som leder ett möte
ödsligt landskap	att gå ut i vattnet
kontur	snudda vid något
kondor	den yttre linjen på t.ex. en bild som någon ritat
melankoli	känslan man har när man tänker sorgsna tankar
vada ut	ovanlig
tangera	en person som skriver anteckningar på ett möte
ordförande	en stor svart fågel med vitt på vingarna
sekreterare	en plats i naturen där ingen verkar bo

Uppgift E, s. 82–111

överväldigad	en kort kniv
pedantisk	en liten spegling av solsken, t.ex. från en spegel
förebrående	växter som lever i havet
overkligt ljus	väldigt noggrann med ordning och reda
generad	insidan av något
innandöme	missnöjt
dolk	lite skamsen
solkatt	väldigt överraskad
havstång	ett sken som är väldigt speciellt

Ordpaket: Gissa!

DE HÄR ORDEN kommer att dyka upp i boken. Vad tror du att kommer att hända i berättelsen om du använder orden som ledtrådar?

Uppgift F, s. 113–133

frimärkskollektion	utmärkt, väldigt fin
volang	ett bakverk av mandelmassa
krokan	en dekoration på ett klädesplagg
förnämlig	en samling av små märken som man använder när man skickar brev

Uppgift G, s. 133–151

självständig	ett slags olja
smaragder	när något händer på ett väldigt spännande sätt
skräckslagen	väldigt rädd
petroleum	ett slags ädelstenar
dramatiskt	någon som klarar av att tänka själv och göra det som den tycker att är rätt

L 7: Arbetsblad *Kometens dikt***Jag är en komet**

Jag ser _____

Jag ser _____

Jag ser _____

Jag hör _____

Jag hör _____

Jag hör _____

Jag känner _____

Jag känner _____

Jag känner _____

Jag rör mig _____

Jag längtar efter _____

Testa nu att skriva positivt!

- Skriv ner dina tankar inför äventyret som om du var Mumintrollet: ivrig och glad
- Skriv om allt roligt som kan hända
- Skriv om allt fint du kanske ska hitta
- Använd glada ord
- Glad, vilja iväg genast, snäll, härligt, ljuvligt, gott, jo, bra, mysigt, skojigt, älskar äventyr, pengar och guld, roligt, bäst, jee!

Positiv exempeltext om regn:

Så skönt att det regnar idag! Luften blir så frisk och underbar när det regnar. Dessutom är himlen så fin med alla olika gråa färger: ljusgrått och vackert mörkgrått.

Äventyr är det bästa!

[illegible]

L 8: Instruktion *Naturdikt*

Naturdikt med besjälning

TOVE JANSSON ANVÄNDE ofta besjälning – hon skrev om naturen som om den är en levande, nästan mänsklig varelse.

Några exempel på besjälning i *Kometen kommer* av Tove Jansson:

”Det var sant, floden brusade och mumlade” s. 43

”Stränderna kom närmare och över dem klättrade bergen allt högre och vassare” s. 44

”Det var en glad väg som slingrade hit och dit, den gjorde buktar och skutt åt alla håll och ibland slog den knut på sig själv av ren uppsluppenhet” s. 83

Stegvis mot en dikt med besjälning

1. Välj en form som finns i naturen, till exempel löv, sol, moln...
2. Rita formen stort på ett färgat papper. Klipp ut formen.
3. Du kommer att få nio lappar som du ska pussla till meningar: gul, blå, rosa.
4. Pussla först orden till en dikt. Prova olika kombinationer.
5. **Allra sist:** limma fast orden.

L 8: Dokument *Naturdikt att printa*

Pärlorna Sandkornen Vattendropparna Vågorna
 Snäckskalen Kometen Havet Floden Stenarna
 Grottan Regnet Stormen Skymningen Rymden
 Granaterna Molnen Berget Pärlorna Sandkornen
 Vattendropparna Vågorna Snäckskalen Kometen
 Havet Floden Stenarna Grottan Regnet Stormen
 Skymningen Rymden Granaterna Molnen Berget
 Pärlorna Sandkornen Vattendropparna Vågorna Snäckskalen
 Kometen Havet Floden Stenarna Grottan Regnet
 Stormen Skymningen Rymden Granaterna Molnen
 Berget Pärlorna Sandkornen Vattendropparna
 Vågorna Snäckskalen Kometen Havet Floden
 Stenarna Grottan Regnet Stormen Skymningen
 Rymden Granaterna Molnen Berget Pärlorna
 Sandkornen Vattendropparna

sjunger viskar mumlar ropar vrålar nynnar
 mullrar skramlar susar brusar smattrar sänder
 trollar fram glimmar av ångar av lyssnar på
 längtar efter sjunger viskar mumlar ropar
 vrålar nynnar mullrar skramlar susar brusar
 smattrar sänder trollar fram glimmar av ångar av
 lyssnar på längtar efter sjunger viskar mumlar
 ropar vrålar nynnar mullrar skramlar susar
 brusar smattrar sänder trollar fram glimmar av
 ångar av lyssnar på längtar efter ropar vrålar
 nynnar mullrar skramlar susar brusar smattrar
 sänder trollar fram glimmar av ångar av lyssnar på
 längtar efter ropar vrålar nynnar mullrar skramlar
 susar brusar smattrar sänder

hemligheter minnen sånger dikter lögner
 sanningar sagor berättelser härligheter
 kusligheter historier trollformler ramsor poesi
 kärleksord vänligheter sorgevisor hemligheter
 minnen sånger dikter lögner sanningar sagor
 berättelser härligheter kusligheter historier
 trollformler ramsor poesi kärleksord vänligheter
 sorgevisor hemligheter minnen sånger dikter lögner
 sanningar sagor berättelser härligheter
 kusligheter historier trollformler ramsor poesi
 kärleksord vänligheter sorgevisor hemligheter minnen
 sånger dikter lögner sanningar sagor berättelser
 härligheter kusligheter historier trollformler
 ramsor poesi kärleksord vänligheter sorgevisor
 hemligheter minnen

L 8: Arbetsblad *Flodens dikt*

Skriv en dikt om flodens liv!

FYLL I ORD som du tycker att passar in på de tomma raderna.

Jag bubblar genom _____

Jag forsar och känner mig _____

Jag rinner ner för _____

Längs vägen ser jag _____

Jag hör _____

Jag hör _____

Jag hör _____

Jag känner _____

Jag känner _____

Jag känner _____

Jag är på väg!

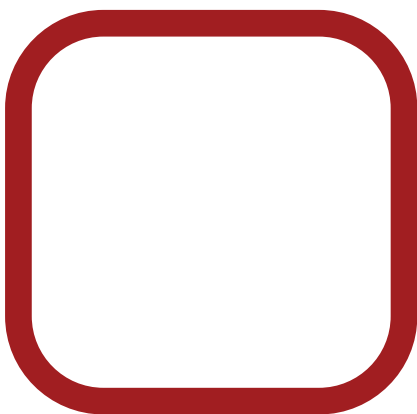
L 9: Arbetsblad *Karaktärer*

DET STORA ÄVENTYRET

DU KOMMER ATT skriva en egen äventyrsberättelse i sju steg.

Steg 1

DIN BERÄTTELSE KOMMER att ha tre karaktärer: du själv, en karaktär från *Kometen kommer* och en karaktär som du skapar själv. Rita och skriv om de tre karaktärerna!

Jag själv

Namn: _____

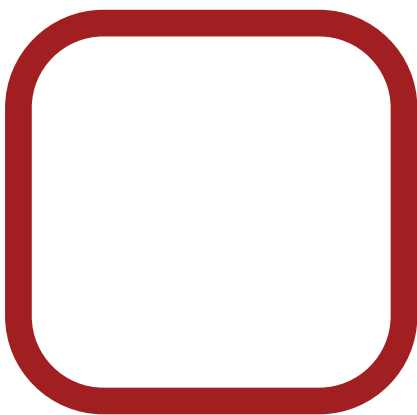
Ålder: _____

Styrkor: _____

Gillar: _____

Gillar inte: _____

Favoritmat: _____

En karaktär från *Kometen kommer*

Namn: _____

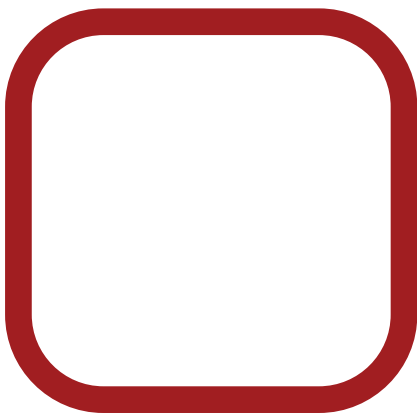
Ålder: _____

Styrkor: _____

Gillar: _____

Gillar inte: _____

Favoritmat: _____

En karaktär som jag skapat själv

Namn: _____

Ålder: _____

Styrkor: _____

Gillar: _____

Gillar inte: _____

Favoritmat: _____

L 9: Arbetsblad *Det stora äventyret*

Det stora äventyret

De här delarna kommer ditt äventyr att innehålla:

- Inledning: Tre personer ska åka på äventyr: du själv, en muminkaraktär och karaktären du hittade på alldeles själv
- Mitten: Nu börjar äventyret på allvar! Du kommer att berätta om något märkligt som händer på äventyret. Ni råkar ut för ännu ett problem.
- Avslutning: Ni kommer hem igen

Steg 1: Karaktärerna (detta steg görs på arbetsbladet *Karaktärer*)

- Din berättelse innehåller tre karaktärer
 - Du själv (men du är i en fantasivärld)
 - En karaktär från *Kometen kommer*
 - En karaktär som du skapat själv

Steg 2: Din berättelse startar i Mumindalen

- Vad kan man se, höra och känna i Mumindalen?
- Vart ska ni på äventyr? Varför?
- Ni packar era saker. Vad tar ni med er? Varför?
- Till sist packar du ner ett magiskt föremål utan att de andra vet om det...

Steg 3: Skapa det magiska föremålet

PÅ S. 43 i *Kometen kommer* berättas det om ett magiskt föremål – den underjordiska sololjan

”- En flaska underjordisk sololja, sa Snusmumriken. Sånt som eldandarna gnor in sig med när de ska längst in i jordens medelpunkt.

- Och kan du gå tvärs genom elden om du har den där oljan på dig? frågade Sniff med ögonen på skaft.

-Javisst, sa Snusmumriken.

- Och det säger du först nu? ropade Mumintrollet. Då är vi ju räddade, allihop.”

- Hitta på ett eget magiskt föremål som tas med på ert äventyr
- Rita det på papper
- Skriv en faktaruta som berättar följande:
 - Vad ska man ha det till?
 - Vad hjälper det mot?
 - På vilket sätt är det magiskt?

Steg 4: På väg

- Ni går först längs en flod. Vad kan ni se, höra och känna?
- Ni hittar en stig, och den för er till en ny plats. Vart?
- Vad kan man se, höra och känna på den nya platsen?

Steg 5: Naturfenomen

PÅ S. 100 i *Kometen kommer* berättas om ett spännande naturfenomen.

*”- Havet är borta, sa Snorkfröken med svag röst. Varför är havet borta?!
 - Jag vet inte, mumlade Mumintrollet.
 - Så bra att man inte är en fisk, sa Sniff och försökte vara kavat.
 Men Snusmumriken satte sig ner med huvudet i tassarna och ropade:
 - Det vackra havet! Alldeles borta! Ingen segling mer, ingen simning, inga stora
 gäddor! Inga väldiga stormar, inga genomskinliga isar! Månen kommer aldrig mer
 att kunna spegla sig! Och stranden är ingen strand längre, den är ingenting alls!”*

- På den nya platsen råkar ni ut för ett ovanligt naturfenomen, välj något av följande

- Godisregn
- Läskvattenfall
- Snöstorm med glassflingor
- En stjärna som kan prata
- Storm med rosa blixtar
- Översvämning av bollhavsballar
- Slingrande växt som varit ensam länge och vill kramas

- Berätta om naturfenomenet med så många detaljer som du kan
- Berätta om hur det känns att vara mitt inne i naturfenomenet
- Tips: Den som är snabb kan skriva om ett naturfenomen till

Steg 6: Problem i sikte!

- När ni klarat naturfenomenet råkar ni ut för ett nytt problem: Ni har tappat bort all er mat eller er själva!
- Berätta hur eländigt allting känns
- Men till slut lyckas ni lösa problemet med hjälp av det magiska föremålet. Berätta hur!

Steg 7: Hemåt!

- Hur gör ni för att hitta hem?
- Vad ser ni längs vägen?
- Hur känns det att komma hem?
- Vad finns det där hemma som känns tryggt?
- Vad kommer ni att minnas från äventyret?

L 12: Instruktion *Modell för persondikt*

Mall

Förnamn

Egenskap, egenskap, egenskap

Som älskar + tre saker

Som är rädd för + en sak

Som behöver + en sak

Som önskar + en sak

Efternamn

Exempel

Oliver

Lugn, glad, nöjd

Som älskar sommar, snö, eld i brasan

Som är rädd för ormar

Som behöver sin familj

Som önskar att alla ska ha det bra

Ordström

L 12 Självutvärdering

Självutvärdering

NAMN:

Sådan är jag som läsare

Ivrig Målmedveten Vill gärna lyssna när en vuxen läser

Otålig Ängslig Självsäker Lugn

Något annat: _____

Mina läsvanor

Jag tycker om att läsa	aldrig	ibland	oftast	alltid
Jag har svårt att förstå det jag läser	aldrig	ibland	oftast	alltid
Jag har läst hemma under projektet	aldrig	ibland	oftast	varje vecka

På den här platsen gillar jag att läsa

I skolan Hemma På biblioteket I en säng I en soffa

Den här tiden på dagen vill jag läsa

På morgonen På dagen På eftermiddagen På kvällen

Som följande vill jag läsa

En bok om att vara modig	En bok som någon tipsat om	Ett äventyr
En bok som innehåller magi	En bok med ett lockande omslag	
En bok med spännande baksidestext	En tjock bok	En tunn bok
En bilderbok	Något som utmanar mig	Något som får mig att skratta

Så här länge brukar jag läsa i taget

En sida i taget	Ett kapitel	Hur länge som helst
-----------------	-------------	---------------------

Det här har jag gillat bäst

Att lyssna på högläsning i skolan	Att göra ordkonstövningar
Att få koll på orden – lära mig nya ord	Att läsa hemma
Att diskutera bokens miljö, karaktärer, handling	

Mina tankar om böckerna

Boken _____

var roligast att läsa för att _____

Boken _____

var mest rätt för mig för att _____

Sådan är jag som skribent

Jag tycker det är roligt att skriva	aldrig	ibland	oftast	alltid
Jag tycker det är lätt att skriva	aldrig	ibland	oftast	alltid
Jag tycker om att använda egna skrividéer	aldrig	ibland	oftast	alltid
Jag tycker om att få skrividéer av en lärare	aldrig	ibland	oftast	alltid

Det här är mina egna tankar om läsprojektet *Medskapande läsning hela vägen*:

Medskapande läsning hela vägen – Det här tar jag med mig

Jag hittade åtminstone en bok att gilla	ja	kanske	nej
Jag blev skickligare på att läsa	ja	kanske	nej
Jag skrev fler texter per vecka än vanligt	ja	kanske	nej
Jag fantiserade mer än vanligt	ja	kanske	nej
Jag lärde mig nya ord	ja	kanske	nej

DIPLOM

Eleven _____ har deltagit i projektet
Medskapande läsning hela vägen och utvecklat sitt läsande och
skrivande genom att utföra följande uppdrag:

- Skapa fantasidjur och göra en gemensam ljudmatta med klassens alla djur
- Skapa två berättelser genom metoden fyrfält där man berättar med både bild och text
- Skapa en egen superhjärte med styrkor, utmaningar, mantel och sigill
- Skriva dagbokstext ur superhjältens perspektiv
- Skriva en berättelse om superhjälten med hjälp av en ordbank
- Skriva en ögonblickstext om en viktig stund
- Skriva en dikt om känslor
- Skriva om livet som komet
- Prova att skriva om samma situation på motsatta sätt: negativt och positivt
- Skapa naturdikt med besjälning – ett drag som är typiskt för Tove Jansson
- Skapa en alldeles egen karaktär
- Bygga upp ett eget äventyr med tre karaktärer
- Skriva om naturfenomen som bara finns i fantasin: snöflingor med smak av glass, godisregn och annat fantastiskt
- Fantisera fram ett magiskt föremål som kan rädda den som är i knipa
- Skriva en egen persondikt
- Diskutera tre böcker regelbundet med stöd av begreppen miljö, karaktär och handling
- Reflektera kring natur, empati, vänskap och känslor
- Öva på nya viktiga ord inför eller efter läsningen
- Läsa regelbundet under 12 veckor

Detta material utvecklades, testundervisades och vidareutvecklades inom projektet Medskapande läsning åren 2022–2025. Projektet var ett samarbete mellan Sydkustens ordkonstskola och Skolnätverket Haru och finansierades av Svenska folkskolans vänner.

Materialet har fått sin slutgiltiga form, formgivits samt tryckts inom projektet Medskapande läsning hela vägen som inleddes hösten 2025. Projektet administreras av Sydkustens landskapsförbund och finansieras av Amos Andersons fond, Svenska kulturfonden samt Utbildningsstyrelsen.

Ett stort tack till alla!

SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

Svenska
kulturfonden

SYDKUSTENS
ORDKONSTSKOLA

SYDKUSTEN
SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND

MEDSKAPANDE LÄSNING HELA vägen är ett läs- och skrivfrämjande projekt med skönlitteraturen i centrum. Med hjälp av långsiktig, målmedveten estetisk läsning och kreativa ordkonstuppgifter till noga utvalda skönlitterära verk får eleverna stöd att bli stolta, starka läsare och skribenter.

Medskapande läsning hela vägen

- Synliggör skönlitteraturens roll för läsutvecklingen
- Bidrar till långsiktig lässtöttning och träning i läsuthållighet
- Stöder skapande av litterär identitet och positiv läsaridentitet
- Lyfter fram elevens roll som aktiv och medskapande läsare och ger möjlighet till stöttning i kreativt skrivande
- Erbjuder fördjupning i narrativ fantasi och etisk reflektion med fokus på humanitet, bildning, jämlikhet och demokrati
- Utarbetar och förankrar modeller för systematiskt arbete med längre, skönlitterära texter

PROJEKTET SKAPAR 12 veckor långa undervisningshelheter för viktiga brytningsskeden inom läs- och skrivutvecklingen under grundskolan, d.v.s. årskurs 3, årskurs 5 och årskurs 7, samt arrangerar fortbildningstillfällen kring metoderna och materialen.

Vill du veta mera?

Besök www.medskapandelasning.fi

Kontakta

Hanna Lundström hanna.lundstrom@sydkusten.fi

Katja von Wendt katja.von.wendt@sydkusten.fi

